

Rapport voor
de gemeenteraad
van
gemeente Edam-Volendam
inzake
onafhankelijk integriteitsonderzoek

INHOUDSOPGAVE

Samenvatting	3
Leeswijzer	11
1 Aanleiding van het onafhankelijk integriteitsonderzoek	12
2 Opdrachtformulering	13
3 Verantwoording	15
3.1 Inleiding	15
3.2 De inventariserende fase	15
3.3 De subjecten van onderzoek	16
3.4 De validatiecommissie	17
3.5 De verrichte werkzaamheden	18
3.6 De verspreidingskring van het rapport	23
3.7 Het onderzoekskader	23
4 Uitgangspunten	24
4.1 Inleiding	24
4.2 De onschuldpresumptie	24
4.3 Uitgesloten objecten van onderzoek	24
DEEL I	
5 Bevindingen van algemene aard	26
5.1 Inleiding	26
5.2 De bedreiging	26
5.3 Het dossier Lange Weeren	26
5.4 Project Lange Weeren BV	27
5.5 Scholtens Projecten II BV	28
5.6 Grondposities in het gebied Lange Weeren	28
6 Bevindingen inzake belangenverstrengeling	29
6.1 Inleiding	29
6.2 Financiële belangen	30
6.3 Nevenwerkzaamheden en -functies	32
6.4 Geschenken, faciliteiten en diensten	35
6.5 Persoonlijke belangen	37
7 Bevindingen inzake verwijten en aantijgingen	42
7.1 Inleiding	42
7.2 Vermeende financiële banden	42
7.3 Vermeende andere banden	43
7.4 De derde ontsluitingsweg	44
8 Bevindingen inzake het handelen zonder last of ruggespraak	47
8.1 Inleiding	47
8.2 Het normenkader	47
8.3 Bevindingen	47
9 Bevindingen inzake geheimhouding	49
9.1 Inleiding	49
9.2 Het normenkader inzake geheimhouding	49
9.3 Bevindingen	51
DEEL II	
10 Een beschouwing zijdens Intégis	53
11 De aanbevelingen in samenhang met de doelstelling	60

Overzicht bijlagen:

1. Overzicht 39 genodigden
2. Vragenlijst
3. Werkdocument interviews
4. Achtergronden gebied Lange Weeren
5. Verslag validatiecommissie

Samenvatting

01. De (mogelijke) ontwikkeling van het gebied Lange Weeren heeft binnen de gemeente Edam-Volendam ('de gemeente') geleid tot een dynamiek die gepaard is gegaan met (anonieme) verwijten en aantijgingen jegens (voormalige) leden van de gemeenteraad van de gemeente ('de gemeenteraad') en (voormalige) leden van het college van burgemeester en wethouders van de gemeente ('het college').
02. Verder is sprake geweest van een bedreiging aan het adres van een ambtsdrager van de gemeente.
03. De gemeenteraad heeft tijdens de raadvergadering d.d. 20 mei 2021 unaniem een motie aangenomen die ziet op het (laten) verrichten van een onafhankelijk integriteitsonderzoek; de gemeenteraad heeft Intégis BV ('Intégis') opdracht verstrekt dit onderzoek te verrichten.
04. Het onderzoek heeft zich gericht op de leden van de gemeenteraad, de leden van het college en een selectie van ambtenaren die in de periode vanaf 9 oktober 2019 in voornoemde hoedanigheid hebben gefunctioneerd of functioneren, teneinde vast te stellen of:
 - Zij al dan niet hebben gehandeld in overeenstemming met wet- en regelgeving ter zake van financiële belangen, nevenfuncties, geschenken, faciliteiten en diensten alsmede persoonlijke belangen;
 - Te identificeren verwijten en aantijgingen jegens hen al dan niet houdbaar zijn;
 - Zij al dan niet zonder last of ruggespraak (kunnen) handelen;
 - Zij al dan niet hebben gehandeld overeenkomstig de op hen van toepassing zijnde geheimhoudingsbepalingen.
05. De doelstelling van het onderzoek was, naast het verstrekken van inzicht in vorenstaande, gericht op:
 - Het herstellen van het vertrouwen in de gemeenteraad en het college in algemene zin en specifiek ten aanzien van het dossier Lange Weeren;
 - Het herdefiniëren van de onderlinge omgangsvormen van de leden van de gemeenteraad en het college.

06. De werkzaamheden van Intégis hebben zich gericht op totaal 39 (voormalige) leden van de gemeenteraad, (voormalige) leden van het college en geselecteerde ambtenaren; één voormalig raadslid heeft geen medewerking verleend aan ons onderzoek.
07. De werkzaamheden van Intégis hebben onder meer bestaan uit:
- Het houden van oriënterende interviews;
 - Het verzamelen en analyseren van beschikbare bescheiden;
 - Het vaststellen van het normenkader;
 - Het verrichten van onderzoek in openbare bronnen;
 - Het opstellen van een (standaard)vragenlijst en het analyseren van de schriftelijke antwoorden;
 - Het houden van (semigestructureerde) interviews;
 - Het nemen van inzage in bescheiden van externe partijen.
08. Omdat de gemeenteraad opdrachtgever was van onderhavig onderzoek en haar afzonderlijke leden subject van onderzoek waren, heeft het onderzoek plaatsgevonden onder begeleiding van een validatiecommissie, met het doel de objectiviteit van het onderzoek te waarborgen.
09. De aard, omvang en diepgang van onze werkzaamheden zijn (uitsluitend) met de validatiecommissie afgestemd. De validatiecommissie heeft verder kennisgenomen van onze (concept)rapportage teneinde te waarborgen dat de inhoud beantwoordt aan de doelstellingen van het onderzoek.

Over de bedreiging:

10. Inzake de bedreiging aan het adres van een ambtsdrager van de gemeente hebben wij geconstateerd dat een relatie bestaat tussen de bedreiging en het dossier Lange Weeren.
11. De aard van de bedreiging rechtvaardigt het doen van strafrechtelijke aangifte. Omdat voornoemde ambtsdrager strafrechtelijke aangifte van de bedreiging heeft gedaan, hebben wij op dit punt geen werkzaamheden verricht.¹

¹ Wij zijn niet bekend met de status van het strafrechtelijk onderzoek ten tijde van de datering van dit rapport.

Over financiële belangen:

12. De (voormalige) leden van de gemeenteraad, de (voormalige) leden van het college en de geselecteerde ambtenaren hebben geen financiële belangen (gehad) in de vennootschappen waarin de twee ontwikkelaars de (mogelijke) gebiedsontwikkeling van Lange Weeren hebben ondergebracht.
13. Verder zijn de (voormalige) leden van de gemeenteraad, de (voormalige) leden van het college en de geselecteerde ambtenaren geen uiteindelijke eigenaar (geweest) van of hebben zij geen uiteindelijke zeggenschap (gehad) over de vennootschappen waarin de twee ontwikkelaars de (mogelijke) gebiedsontwikkeling van Lange Weeren hebben ondergebracht.

Over nevenwerkzaamheden en nevenfuncties:

14. De (voormalige) leden van de gemeenteraad, de (voormalige) leden van het college en de gemeentesecretaris verrichten geen verboden handelingen zoals expliciet benoemd in de Gemeentewet; zij hebben deze evenmin in het verleden verricht.
15. De (voormalige) leden van de gemeenteraad verrichten geen nevenwerkzaamheden en vervullen geen nevenfuncties die conflicteren met een goede vervulling van het raadslidmaatschap; zij hebben deze evenmin in het verleden verricht respectievelijk vervuld.
16. De (voormalige) leden van het college verrichten geen nevenwerkzaamheden en vervullen geen nevenfuncties waarvan de uitoefening ongewenst is met het oog op een goede vervulling van, kort gesteld, hun functie; zij hebben deze evenmin in het verleden verricht respectievelijk vervuld.
17. De geselecteerde ambtenaren verrichten enerzijds geen verboden nevenwerkzaamheden en vervullen geen verboden nevenfuncties en anderzijds verrichten zij geen nevenwerkzaamheden en vervullen zij geen nevenfuncties waardoor een goede vervulling van de functie niet in redelijkheid is verzekerd; zij hebben deze evenmin in het verleden verricht respectievelijk vervuld.

Over geschenken, faciliteiten en diensten:

18. De (voormalige) leden van de gemeenteraad, de (voormalige) leden van het college en de geselecteerde ambtenaren hebben in samenhang met het dossier Lange Weeren geen geschenken, faciliteiten en diensten ontvangen (die een bedrag ad € 50 te boven gaan).
19. Verder is ons niet gebleken dat de in de gemeenteraad vertegenwoordigde politieke partijen donaties hebben ontvangen die naar hun aard en omvang afwijken van reguliere en normale patronen.

Over persoonlijke belangen:

20. Wij hebben geen aanwijzingen gevonden dat geconstateerde familierelaties invloed hebben (gehad) op het handelen door een voormalig raadslid inzake het dossier Lange Weeren.
21. Wij hebben geen aanwijzingen gevonden dat een geconstateerde familierelatie en geconstateerde vriendschappen van andere (voormalige) leden van de gemeenteraad invloed hebben (gehad) op het handelen door deze (voormalige) leden van de gemeenteraad inzake het dossier Lange Weeren.
22. Dat een voormalig raadslid aanwonend is aan het gebied Lange Weeren en dat diens partner secretaris is van een belangenorganisatie heeft niet van invloed kunnen zijn op besluiten inzake het dossier Lange Weeren, omdat:
 - De gemeenteraad gedurende de onderzoeksperiode geen besluiten heeft genomen inzake het dossier Lange Weeren;
 - Tijdens de raadsvergadering op 20 mei 2021 (ook) geen besluit over het dossier Lange Weeren is genomen.
23. Uit ons onderzoek volgen geen aanwijzingen dat een affectieve relatie tussen een lid van het college en een raadslid, die zijn verbonden aan verschillende coalitiepartijen, invloed heeft (gehad) op hun handelen inzake het dossier Lange Weeren.

Over verwijten en aantijgingen:

24. Wij hebben meerdere verwijten en aantijgingen jegens (voormalige) leden van de gemeenteraad, (voormalige) leden van het college en geselecteerde ambtenaren geïdentificeerd.
25. Wij hebben geconstateerd dat geen van de geïdentificeerde verwijten houdbaar is.

Over last (en ruggespraak):

26. Wij hebben geen aanwijzingen gevonden dat de fractiediscipline binnen de afzonderlijke raadsfracties zodanig is dat raadsleden binnen hun fractie geen andere mening mogen hebben; evenmin dat raadsleden geen andere standpunten mogen innemen; evenmin dat raadsleden zich niet anders mogen uiten en evenmin dat raadsleden niet afwijkend van de meerderheid van de fractie mogen stemmen.
27. Verder hebben wij geen aanwijzingen gevonden dat door raadsleden ervaren externe druk naar inhoud en vorm zodanig is geweest dat deze (doorslaggevende) invloed heeft gehad op de standpunten van raadsleden.

Over geheimhouding:

28. Wij hebben geen aanwijzingen gevonden dat vigerende geheimhoudingsbepalingen zijn overtreden. Meerdere geïnterviewden hebben geïnsinueerd dat een voormalig lid van het college de vigerende geheimhoudingsbepalingen zou hebben overtreden. Wegens gebrek aan onderbouwing en verifieerbare gegevens is dit verwijt, op grond van het uitgangspunt van de onschuldpresumptie, niet houdbaar.

Over eventueel vervolgonderzoek:

29. Omdat wij bij ons onderzoek geen schendingen van wet- en regelgeving (op het gebied van integriteit) hebben geconstateerd, hebben wij geen redenen u voor te stellen om vervolgonderzoek te (laten) verrichten.

Over onze beschouwing:

30. Omdat wij bij ons onderzoek geen schendingen van wet- en regelgeving (op het gebied van integriteit) hebben geconstateerd, blijft de vraag onbeantwoord wat de verklaring zou kunnen

zijn voor het feit dat het dossier Lange Weeren tot zoveel ‘dynamiek’ heeft geleid en zoveel ‘lading’ heeft gekregen. Om deze vraag te kunnen beantwoorden, hebben wij een beschouwing toegevoegd aan onze bevindingen, waarover samengevat het volgende.

31. Het dossier Lange Weeren kenmerkt zich door (een toenemend) wantrouwen bij een deel van de gemeenteraad jegens het college c.q. de door het college verstrekte informatie.
32. Dit wantrouwen heeft er toe geleid dat een deel van de gemeenteraad ‘zelf aan de gang is gegaan’ met als gevolg dat (de leden van) het college en (de leden van) de gemeenteraad niet beschikten over dezelfde informatie.
33. Sprake was dus van informatieongelijkheid die verder werd gecompliceerd door informatie die door onder meer media en belangenorganisaties is verspreid.
34. Informatieongelijkheid is zorgelijk als besluitvorming wordt gevraagd over een cruciale gebiedsontwikkeling. Net zo zorgelijk is dat de betrouwbaarheid van beschikbare en verspreide informatie niet was gewaarborgd.
35. Het bestaan van informatieongelijkheid en informatie waarvan de betrouwbaarheid niet was gewaarborgd heeft geleid tot het gebruik van irrationele argumenten, het uitdragen van onvoldragen standpunten, het voeren van ongelijkwaardige discussies en als gevolg daarvan een onzorgvuldig proces om te komen tot besluitvorming. Wij hebben waargenomen dat de ‘eigen’ informatie werd beschouwd als ‘de waarheid’ en dat deze ‘eigen’ informatie aldus leidend was.
36. Het college heeft de geest van ‘eigen waarheden’ niet in de fles kunnen krijgen. Volgens meerdere geïnterviewden zou het college onvoldoende de regie hebben genomen; het college zou onvoldoende duidelijk zijn geweest en het college zou niet tijdig en ‘proactief’ de leiding hebben genomen.
37. Los van wat hiervan waar mag zijn, wij achten het in ieder geval mogelijk dat onduidelijkheid is ontstaan doordat bescheiden in het dossier Lange Weeren soms moeilijk zijn te volgen en te doorgronden. Deze onduidelijkheid biedt ruimte voor verschillende interpretaties.
38. Ook kan onduidelijkheid zijn ontstaan door (het uitblijven van) besluitvorming; zo is in 2017 geen besluit genomen over het (richt)aantal woningen; wel is destijds besloten dat de exploitatie zal geschieden door de markt en niet door de gemeente. Onze indruk is dat het een

deel van de leden van de gemeenteraad onvoldoende duidelijk is welke implicaties dit uitgangspunt heeft.

39. Tot slot kan onduidelijkheid zijn ontstaan omdat de gemeenteraad en het college nimmer een goed inhoudelijk debat hebben gevoerd over de langetermijnvisie en het woonbeleid van de gemeente.
40. Naast vorenstaande onduidelijkheden kent het dossier een extra dimensie doordat de eigendom van de gronden in het (mogelijk) te ontwikkelen gebied bij twee ontwikkelaars ligt; meerdere lokale aandeelhouders hebben een belang in één ontwikkelaar.
41. De vermeende invloed van de lokale aandeelhouders, uitingen en acties van belangenorganisaties alsmede de uitingen van ambtsdragers in de media geven de indruk dat sprake is van 'een wedstrijd tussen de twee ontwikkelaars'. Daardoor zijn de standpunten verhard en is de polarisatie toegenomen.
42. Los van de vraag wat het gewicht en de invloed is geweest van de afzonderlijke factoren die wij in het vorenstaande hebben genoemd, de gevolgen van de combinatie van al die factoren zijn wel zichtbaar. Zo hebben wij waargenomen dat raadsleden zich (al dan niet solitair) hebben beziggehouden met beleidsvoorbereiding; zij zijn dan ook 'op de stoel van het college gaan zitten'.
43. De hiervoor geschetste dynamiek heeft geleid tot een cultuur waarin verwijten en aantijgingen jegens subjecten van onderzoek zijn verspreid zonder dat (zelfs maar een poging tot) verificatie heeft plaatsgevonden. Dat daarbij 'hard op de man is gespeeld en niet op de bal', vormde geen belemmering. Integendeel, 'namen en framen' leek soms wel een doel op zich. Er werd niet meer met elkaar gepraat maar vooral over elkaar.
44. Het was dan ook geen uitzondering dat oordelen zijn gevormd over elkaars ingenomen standpunten, handelen en functioneren, zonder dat deze oordelen waren gebaseerd op (geverifieerde) feiten. Deze oordelen werden niet meer losgekoppeld van de inhoud.
45. Wij hebben deze beschouwing bewust in de 'verleden tijd' geschreven in de hoop en de verwachting dat de gemeenteraad, het college en de ambtenaren een 'herstart' kunnen maken bij de (mogelijke) gebiedsontwikkeling van Lange Weeren. Deze herstart kan met schone lei

aanvangen nu ons onderzoek niet heeft geleid tot geconstateerde schendingen van wet- en regelgeving (op het gebied van integriteit).

46. Om van de herstart een vliegende start te maken, komen wij tot de volgende (samengevatte) aanbevelingen.

Over de aanbevelingen:

47. Wij bevelen aan, alvorens een besluit te nemen inzake het dossier Lange Weeren, dat de gemeenteraad een raadscommissie (met ervaren leden van de gemeenteraad) instelt die de besluitvorming van de gemeenteraad voorbereidt en met het college over dit dossier overlegt.
48. In aansluiting hierop bevelen wij aan dat de gemeenteraad voornoemde raadscommissie verzoekt ten aanzien van het dossier Lange Weeren een nulmeting te verrichten, waarbij belangrijke inhoudelijke vragen over het dossier worden geïnventariseerd en geformuleerd.
49. Hierop zal het college worden verzocht de vragen eenduidig, onderbouwd, beargumenteerd en daarmee afdoende te beantwoorden. Wij bevelen aan dat de vragen en antwoorden worden vastgelegd in een document dat mede de basis vormt voor besluitvorming over het dossier Lange Weeren.
50. Wij bevelen verder aan dat het college, vanaf het moment dat dit document is vastgesteld, de regie neemt over het dossier Lange Weeren.
51. Tot slot bevelen wij aan:
 - Dat de gemeenteraad en het college met elkaar in gesprek gaan over de visie op (de scheiding van) de rollen van de gemeenteraad en het college. Wij geven u in overweging deze sessie te laten plaatsvinden onder voorzitterschap van een bestuurskundige;
 - Dat de gemeenteraad en het college inhoudelijk en breed aandacht besteden aan de bij de gemeente vigerende gedrags- en integriteitsbepalingen.

Leeswijzer

52. Dit is het rapport naar aanleiding van het onafhankelijk integriteitsonderzoek dat is verricht in opdracht van de gemeenteraad.
53. In de hoofdstukken 1, 2 en 3 gaan wij in op de aanleiding van het onderzoek, de opdrachtformulering respectievelijk de verantwoording van ons onderzoek.
54. In hoofdstuk 4 zijn de door ons gehanteerde uitgangspunten vermeld.
55. Deel I van dit rapport bestaat uit de bevindingen van algemene aard (hoofdstuk 5) en de bevindingen die zien op de vier onderdelen van de opdrachtformulering (hoofdstukken 6 tot en met 9).
56. Deel II van dit rapport bestaat uit onze beschouwing (hoofdstuk 10) en de aanbevelingen in samenhang met de twee doelstellingen van het onderzoek (hoofdstuk 11).
57. Bij dit rapport zijn diverse bijlagen gevoegd; alle bijlagen vormen een onlosmakelijk onderdeel van dit rapport.
58. In dit rapport zijn passages uit documenten weergegeven; daar waar Intégis in citaten commentaar heeft toegevoegd of aanpassingen heeft aangebracht, zijn deze toevoegingen en verwijzingen geplaatst tussen [...].

1 Aanleiding van het onafhankelijk integriteitsonderzoek

59. De aanleiding van het onderzoek kan op basis van de verstrekte informatie als volgt worden samengevat.
60. Verschillen van inzicht ten aanzien van 'het dossier Lange Weeren' hebben geleid tot een dynamiek die gepaard is gegaan met (anonieme) verwijten en aantijgingen jegens (voormalige) leden van de gemeenteraad en (voormalige) leden van het college. Verder is sprake geweest van een bedreiging aan het adres van een ambtsdrager² van de gemeente.
61. In dit kader heeft de gemeenteraad tijdens de raadvergadering d.d. 20 mei 2021 unaniem een motie aangenomen die ziet op het (laten) verrichten van een onafhankelijk integriteitsonderzoek. Dit onderzoek diende zich te richten op 'belangenverstrengeling en strijdig handelen met wet- en regelgeving en naar het mogelijk onrechtmatig handelen dan wel onrechtmatig beïnvloeden van het gehele besluitvormingsproces betreffende de visie en het ontwikkelkader van de Lange Weeren', aldus is opgenomen in de motie die is ingediend door een raadslid van Zeevangs Belang.
62. De gemeenteraad heeft Intégis opdracht verstrekt voornoemd onafhankelijk integriteitsonderzoek te verrichten.

² Een ambtsdrager is (in casu) een lid van de gemeenteraad of een lid van het college.

2 Opdrachtformulering

63. De volgende meerledige opdrachtformulering is overeengekomen met de toevoeging dat deze als geheel ziet op het dossier Lange Weeren:

Intégis verricht een onafhankelijk integriteitsonderzoek naar de leden van de gemeenteraad, de leden van het college en een selectie van ambtenaren van de gemeente:

- *Het al dan niet hebben van financiële belangen in ondernemingen en organisaties waarmee de gemeente zakelijke betrekkingen onderhoudt;*
- *Het al dan niet hebben van familiale en/of vriendschappelijke betrekkingen of anderszins persoonlijke betrekkingen met personen en/of partijen die diensten aanbieden aan de gemeente;*
- *Het al dan niet ontvangen van faciliteiten en/of diensten van personen en/of partijen die diensten aanbieden aan de gemeente;*
- *Het al dan niet vervullen van nevenfuncties waarbij strijdigheid bestaat of kan bestaan met het belang van de gemeente;*
- *Het al dan niet ontvangen van geschenken en giften,*
teneinde vast te stellen of al dan niet is gehandeld in overeenstemming met wet- en regelgeving ten aanzien van integriteit.

en

Intégis verricht een onafhankelijk integriteitsonderzoek naar:

- *De aard en omvang van de verwijten en aantijgingen jegens de leden van de gemeenteraad, de leden van het college en een selectie van ambtenaren van de gemeente;*
- *De relevante feiten en omstandigheden die samenhangen met de verwijten en aantijgingen;*
- *De mate en wijze waarop de verwijten en aantijgingen ondersteund worden door verifieerbare gegevens c.q. verifieerbaar zijn;*
- *Het (al dan niet) vigerende normenkader,*
teneinde vast te stellen of de verwijten en aantijgingen al dan niet houdbaar zijn.

en

Intégis verricht een onafhankelijk integriteitsonderzoek naar de vraag of de leden van de gemeenteraad, de leden van het college en een selectie van ambtenaren van de gemeente al dan niet zonder last of ruggespraak (kunnen) handelen.

en

Intégis verricht een onafhankelijk integriteitsonderzoek teneinde vast te stellen of de leden van de gemeenteraad, de leden van het college en een selectie van ambtenaren van de gemeente al dan niet hebben gehandeld overeenkomstig de op hen van toepassing zijnde geheimhoudingsbepalingen.

64. De doelstelling van het onderzoek was, naast het verstrekken van inzicht in vorenstaande, gericht op:
- Het herstellen van het vertrouwen in de gemeenteraad en het college in algemene zin en specifiek ten aanzien van het dossier Lange Weeren;
 - Het herdefiniëren van de onderlinge omgangsvormen van de leden van de gemeenteraad en het college.
65. De onderzoeksperiode is de periode vanaf 9 oktober 2019³; dit houdt in dat ons onderzoek zich heeft gericht op de leden van de gemeenteraad, de leden van het college en een selectie van ambtenaren die in voornoemde hoedanigheid hebben gefunctioneerd of functioneren in de periode vanaf 9 oktober 2019.

³ Op 9 oktober 2019 heeft ‘Bestuurlijk overleg PNH – Edam-Volendam over de Lange Weeren’ plaatsgevonden.

3 Verantwoording

3.1 Inleiding

66. In dit hoofdstuk is de verantwoording van ons onderzoek opgenomen⁴, waarbij wij achtereenvolgens ingaan op:

- De inventariserende fase (paragraaf 3.2);
- De subjecten van onderzoek (paragraaf 3.3);
- De validatiecommissie (paragraaf 3.4);
- De verrichte werkzaamheden (paragraaf 3.5);
- De verspreidingskring van het rapport (paragraaf 3.6)
- Het onderzoekskader (paragraaf 3.7).

3.2 De inventariserende fase

67. Wij zijn onze werkzaamheden aangevangen met een inventariserende fase. Over de doelstelling van deze fase is in ons onderzoeksvoorstel het volgende opgenomen:

Doelstelling van deze fase is te komen tot identificatie van de objecten en subjecten van mogelijk vervolgonderzoek. [...]

68. In onze brief d.d. 23 augustus 2021 aan de gemeenteraad hebben wij in dit kader het volgende bericht:

Over de status en voortgang van ons onderzoek, u bekend, berichten wij als volgt.

Overeenkomstig ons voorstel d.d. 21 juni 2021 bevindt ons onderzoek zich thans in de inventariserende fase. De doelstelling van deze fase is te komen tot identificatie van de objecten en subjecten van mogelijk vervolgonderzoek.

Wij hebben recent de status en voortgang van het onderzoek, waaronder de aard en omvang van de (tussentijdse) bevindingen, met de validatiecommissie afgestemd. Deze afstemming heeft geleid tot het besluit om geïdentificeerde objecten van onderzoek, zoveel als mogelijk, te betrekken bij de inventariserende fase. Dit heeft tot gevolg dat de bevindingen ten aanzien van geïdentificeerde objecten van onderzoek deel zullen

⁴ Voor de duiding van de bevindingen vinden wij het van belang dat de lezer kennisneemt van de in dit hoofdstuk vermelde aangelegenheden, hetgeen de reden is dat wij de verantwoording niet hebben opgenomen in een bijlage bij ons rapport.

uitmaken van de rapportage naar aanleiding van de inventariserende fase. Het kan aldus zijn dat ons onderzoek als geheel met de inventariserende fase zal worden afgesloten.

Verder hebben wij met de validatiecommissie afgestemd dat wij in onze rapportage separaat aandacht besteden aan (onze bevindingen inzake) de doelstellingen van het onderzoek, zijnde:

- *het herstellen van het vertrouwen in de gemeenteraad en het college in algemene zin en specifiek ten aanzien van het dossier Lange Weeren;*
- *het herdefiniëren van de onderlinge omgangsvormen van de leden van de gemeenteraad en het college.*

Voornoemde aandacht zal naar huidig inzicht plaatsvinden in de vorm van een beschouwing onzerzijds.

69. Om die reden zijn in hoofdstuk 5 tot en met 9 van dit rapport bevindingen opgenomen naar aanleiding van door ons verrichte (aanvullende) werkzaamheden met betrekking tot geïdentificeerde objecten van onderzoek. De beschouwing die in vorenstaand citaat wordt aangekondigd, is opgenomen in hoofdstuk 10 van dit rapport.
70. Voor de volledigheid en reeds thans merken wij op dat de in dit rapport opgenomen bevindingen voor ons geen reden(en) zijn om de gemeenteraad voor te stellen om vervolgonderzoek te (laten) verrichten.

3.3 De subjecten van onderzoek

71. Overeenkomstig de opdrachtformulering hebben wij onderzoek verricht naar de (voormalige) leden van de gemeenteraad, de (voormalige) leden van het college en een selectie van ambtenaren van de gemeente.
72. Wij hebben 39 personen, zijnde (voormalige) leden van de gemeenteraad, (voormalige) leden van het college en ambtenaren, uitgenodigd om medewerking te verlenen aan ons onderzoek; de 39 genodigden zijn weergegeven in bijlage 1 bij dit rapport.
73. (Uitsluitend) voormalig raadslid [REDACTED] heeft geen medewerking verleend aan ons onderzoek waarover zij ons het volgende heeft bericht:
Hierbij laat ik jullie weten dat ik bij nader inzien niet verder wil ingaan op de uitnodiging voor invullen van vragenlijst en een interview. Sinds juni 2020 ben ik niet langer raadslid

van de gemeenteraad Edam-Volendam⁵ en hoewel ik het eerst wel interessant vond om aan dit onderzoek mee te werken, merk ik nu dat ik al te veel afstand heb genomen van het politieke toneel en hiervoor geen energie meer kan opbrengen. [...]

74. De (resterende) groep van 38 personen duiden wij in dit rapport (ook) als ‘subjecten van onderzoek’.

3.4 De validatiecommissie

75. Omdat de gemeenteraad opdrachtgever was van onderhavig onderzoek en haar afzonderlijke leden subject van onderzoek waren, heeft het onderzoek plaatsgevonden onder begeleiding van een validatiecommissie, met het doel de objectiviteit van het onderzoek te waarborgen.
76. De validatiecommissie heeft bestaan uit de volgende twee leden:
- De heer H.H. Apotheker, voormalig Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij en voormalig burgemeester van onder meer Leeuwarden en Súdwest-Fryslân. Thans vervult hij meerdere toezichthoudende functies;
 - De heer R.W.M. Craemer, voormalig Hoofdofficier van Justitie van het Functioneel Parket, onderdeel van het Openbaar Ministerie. Thans is hij bestuursadviseur inzake integriteitsmanagement, fraudebestrijding en governance.
77. Wij hebben de validatiecommissie periodiek schriftelijk en/of mondeling geïnformeerd over de status en voortgang van het onderzoek.
78. De aard, omvang en diepgang van onze werkzaamheden zijn (uitsluitend) met de validatiecommissie afgestemd. De validatiecommissie heeft verder kennisgenomen van onze (concept)rapportage teneinde te waarborgen dat de inhoud beantwoordt aan de doelstellingen van het onderzoek.
79. De validatiecommissie heeft bij de afronding van haar werkzaamheden een verslag opgesteld dat als bijlage 5 bij dit rapport is gevoegd.⁶

⁵ Deze mededeling van [REDACTED] wordt bevestigd door openbare bronnen; [REDACTED] heeft slechts een (klein) deel van de onderzoeksperiode als raadslid gefunctioneerd. Voor de volledigheid merken wij op dat het onderzoek in openbare bronnen naar [REDACTED] niet heeft geleid tot vermeldenswaardige bevindingen.

⁶ Wij merken op dat Intégis eindverantwoordelijk is voor het onderzoek en de inhoud van het rapport.

3.5 De verrichte werkzaamheden

3.5.1 Inleiding

80. In deze paragraaf komen navolgende door ons verrichte werkzaamheden aan de orde:
- Het houden van oriënterende interviews (paragraaf 3.5.2);
 - Het verzamelen en analyseren van beschikbare bescheiden (paragraaf 3.5.3);
 - Het vaststellen van het normenkader (paragraaf 3.5.4);
 - Het verrichten van onderzoek in openbare bronnen (paragraaf 3.5.5);
 - Het stellen van schriftelijke vragen (paragraaf 3.5.6);
 - Het houden van interviews (paragraaf 3.5.7);
 - Het nemen van inzage in de administratie van Project Lange Weeren BV en het stellen van schriftelijke vragen (paragraaf 3.5.8);
 - Het nemen van inzage in de administratie van Scholtens Projecten II BV en het stellen van schriftelijke vragen (paragraaf 3.5.9);
 - Overige werkzaamheden (paragraaf 3.5.10);
 - Het ter becommentariëring voorleggen van conceptteksten (paragraaf 3.5.11).

3.5.2 Het houden van oriënterende interviews

81. Wij hebben oriënterende interviews gehouden met navolgende personen⁷ teneinde inzicht te verkrijgen in het dossier Lange Weeren:
- [REDACTED] en [REDACTED], [REDACTED] van BPD Europe BV respectievelijk [REDACTED] van BPD Ontwikkeling BV;
 - [REDACTED] en [REDACTED], [REDACTED] respectievelijk [REDACTED] bij de gemeente;
 - [REDACTED];
 - [REDACTED], lid van Gedeputeerde Staten van provincie Noord-Holland;
 - [REDACTED] en [REDACTED], [REDACTED] van Scholtens Groep respectievelijk [REDACTED] van Scholtens Groep voor het project Edam-Volendam;
 - [REDACTED].

⁷ In alfabetische volgorde.

82. De geïnterviewden zijn voorafgaand aan het oriënterende interview geïnformeerd over de opdrachtformulering en de doelstelling van het onderzoek. Wij hebben van de oriënterende interviews (uitsluitend) gespreksaantekeningen gemaakt die deel uitmaken van ons dossier.
83. In voorkomende gevallen hebben geïnterviewden ons gevraagd en/of ongevraagd bescheiden overgelegd.

3.5.3 *Het verzamelen en analyseren van beschikbare bescheiden*

84. Mede gebaseerd op de oriënterende interviews hebben wij bescheiden verzameld en geanalyseerd, waaronder:
- Berichten in de media en op websites van (lokale) politieke partijen;
 - Vastleggingen die zien op verwijten en aantijgingen;
 - Raadsstukken op de website van de gemeente⁸;
 - Gepubliceerde bescheiden van provincie Noord-Holland;
 - Bescheiden inzake het dossier Lange Weeren zoals ontvangen van de ambtelijke organisatie van de gemeente.

3.5.4 *Het vaststellen van het normenkader*

85. Wij hebben het normenkader in kaart gebracht dat ziet op (de elementen van) de opdrachtformulering. Wij hebben daarbij relevante wettelijke bepalingen, integriteitsregelingen en gedragscodes van de gemeente, het Personeelshandboek van de gemeente, de ambtseed of belofte, overige regelgeving alsmede handreikingen betrokken.

3.5.5 *Het verrichten van onderzoek in openbare bronnen*

86. Wij hebben op basis van openbare bronnen, waaronder de door de gemeente aangehouden registers, ten aanzien van de subjecten van onderzoek vastgesteld of zij en/of hun partner:
- Betrokken zijn (geweest) bij juridische entiteiten;
 - (Neven)functies vervullen of hebben vervuld;
 - Geschenken en/of giften hebben ontvangen;
 - Al dan niet in de nabijheid van het gebied Lange Weeren wonen.

⁸ Hiermee samenhangend hebben wij opnames van relevante raadsvergaderingen bekeken.

87. Verder hebben wij onderzoek in openbare bronnen verricht naar de eigendom van de gronden in het gebied Lange Weeren.

3.5.6 *Het stellen van schriftelijke vragen*

88. Wij hebben de subjecten van onderzoek een vragenlijst gezonden met het verzoek de daarin opgenomen vragen te beantwoorden.⁹
89. Alle subjecten van onderzoek hebben de vragen beantwoord en de ingevulde vragenlijst met datering en plaatsvermelding ondertekend, op grond waarvan is getekend voor het naar waarheid beantwoorden van de vragen.¹⁰ Aldus is geborgd dat de subjecten van onderzoek in de toekomst kunnen worden aangesproken op eventuele later geconstateerde afwijkingen van hetgeen zij eerder hebben geantwoord.
90. De vragenlijst is als bijlage 2 bij dit rapport gevoegd.¹¹

3.5.7 *Het houden van interviews*

91. Wij hebben alle subjecten van onderzoek schriftelijk uitgenodigd voor een interview waarbij wij hen hebben geïnformeerd over de opdrachtformulering en de doelstelling van het onderzoek.¹² Verder hebben wij hen onder meer medegedeeld dat:
- Medewerking aan het interview geschiedt op basis van vrijwilligheid;
 - Beide onderzoekers van Intégis tijdens het interview aantekeningen maken van hetgeen aan de orde is gekomen, welke aantekeningen deel uitmaken van het onderzoeksdossier.
92. Alle subjecten van onderzoek zijn ingegaan op onze uitnodiging voor het interview.
93. De interviews hebben semigestructureerd plaatsgevonden waarbij niet limitatief aan de orde zijn gekomen:

⁹ Wij hebben overigens [REDACTED] ook een vragenlijst gezonden.

¹⁰ De ingevulde vragenlijsten zijn tijdens de interviews (zie paragraaf 3.5.7) aan de orde gekomen. In voorkomende gevallen heeft dit geleid tot een aanpassing van de vermelde antwoorden of het beantwoorden van (nog) openstaande vragen. De aanpassingen zijn tijdens het interview handmatig op de ingevulde en ondertekende vragenlijst aangebracht en door betreffend subject van onderzoek voorzien van een paraaf. Wij hebben geen aanwijzingen gevonden, mede op grond van de aard van de aanpassingen, dat onjuiste c.q. onvolledige beantwoording van vragen bewust heeft plaatsgevonden.

¹¹ In voorkomende gevallen hebben wij ten behoeve van dit rapport de namen van vennootschappen zwart gearceerd.

¹² Wij hebben overigens [REDACTED] ook uitgenodigd voor een interview.

- De door het subject van onderzoek gegeven schriftelijke antwoorden op de vragenlijst;
- De bevindingen naar aanleiding van het door ons uitgevoerde onderzoek in openbare bronnen;
- Bij het subject van onderzoek aanwezige wetenschap van verwijten en aantijgingen jegens zowel zichzelf als andere subjecten van onderzoek;
- De invloed van de fractie, media en/of belangenorganisaties op de houding c.q. de standpunten van het subject van onderzoek ten aanzien van het dossier Lange Weeren.

94. Het werkdocument met de vragen die bij de interviews (tenminste) aan de orde zijn gekomen, is als bijlage 3 bij dit rapport gevoegd.¹³
95. In voorkomende gevallen hebben de subjecten van onderzoek ons gevraagd en/of ongevraagd bescheiden overgelegd.
96. Verder hebben wij de subjecten van onderzoek in voorkomende gevallen additionele (schriftelijke) vragen gesteld die zijn beantwoord, al dan niet onder het overleggen van bescheiden.

3.5.8 Inzage in administratie en vragen inzake Project Lange Weeren BV

97. Wij hebben inzage genomen in de (financiële) administratie van Project Lange Weeren BV, de rechtspersoon waarin BPD Bouwfonds Gebiedsontwikkeling ('BPD') de (mogelijke) gebiedsontwikkeling van Lange Weeren heeft ondergebracht.
98. Inzage in de (financiële) administratie heeft plaatsgevonden op basis van vrijwilligheid. Wij hebben aantekeningen gemaakt van onze bevindingen, uitsluitend voor zover deze bevindingen passen binnen de kaders van de opdrachtformulering. Van de aantekeningen heeft BPD afschrift ontvangen.
99. Wij hebben inzage genomen in onder meer de akte van oprichting van Project Lange Weeren BV, het aandeelhoudersregister, de 'samenwerkings-/aandeelhoudersovereenkomst

¹³ In voorkomende gevallen hebben wij ten behoeve van dit rapport de namen van vennootschappen zwart gearceerd.

‘Lange Weeren’’, de akte van levering van de gronden, de koopovereenkomst ter zake van de gronden, de projectadministratie met ‘Historische bestedingen per project’ vanaf 2018 en ‘saldilijsten grootboek’ vanaf 2018.

100. In aansluiting op de inzage hebben wij schriftelijke vragen gesteld die zijn beantwoord.

3.5.9 *Inzage in administratie en vragen inzake Scholtens Projecten II BV*

101. Wij hebben inzage genomen in de (financiële) administratie van Scholtens Projecten II BV, de rechtspersoon waarin Scholtens Groep de (mogelijke) gebiedsontwikkeling van Lange Weeren heeft ondergebracht.
102. Inzage in de (financiële) administratie heeft plaatsgevonden op basis van vrijwilligheid. Wij hebben aantekeningen gemaakt van onze bevindingen, uitsluitend voor zover deze bevindingen passen binnen de kaders van de opdrachtformulering. Van de aantekeningen heeft Scholtens Projecten II BV afschrift ontvangen.
103. Wij hebben inzage genomen in onder meer statuten(wijzigingen), aandeelhouders- en certificaathoudersregisters, de vigerende intentieovereenkomst tussen Scholtens Projecten II BV en de gemeente, jaarrekeningen vanaf 2018, saldibalansen vanaf 2018, projectadministraties vanaf 2018 en boekingsverslagen vanaf 2018.
104. In aansluiting op de inzage hebben wij schriftelijke vragen gesteld die zijn beantwoord.

3.5.10 *Overige werkzaamheden*

105. De overige werkzaamheden hebben bestaan uit:
- Het nemen van inzage in aandeelhoudersregisters van vennootschappen die (in)direct gelieerd zijn aan Project Lange Weeren BV;
 - Het analyseren van bescheiden inzake de aan-/verkoop van gronden ten behoeve van de derde ontsluitingsweg zoals deze ons door de gemeente ter inzage zijn gelegd en door Scholtens Projecten II BV zijn overgelegd;
 - Het stellen van schriftelijke vragen aan een ‘lokale aandeelhouder’¹⁴ over een uiting op social media.

¹⁴ Zie in deze alinea 133.

3.5.11 *Het ter becommentariëring voorleggen van conceptteksten*

- 106. In voorkomende gevallen hebben wij personen en partijen uitgenodigd om kennis te nemen van voor hen relevante alinea's uit het concept van dit rapport met het verzoek de inhoud op juistheid en volledigheid te becommentariëren.
- 107. Wij hebben het commentaar betrokken bij de totstandkoming van onderhavig definitief rapport.¹⁵

3.6 **De verspreidingskring van het rapport**

- 108. Wij zijn gehouden het rapport uitsluitend uit te brengen aan onze opdrachtgever.
- 109. Het rapport (of delen daarvan) mag (mogen) zonder onze voorafgaande schriftelijke toestemming niet aan derden ter beschikking worden gesteld, anders dan verplicht bij of krachtens wet of gerechtelijk oordeel.
- 110. Wij hebben reeds toestemming verleend dit rapport te overleggen aan de leden van het college en de ambtenaren die subject van onderzoek waren.

3.7 **Het onderzoekskader**

- 111. Wij hebben onze werkzaamheden verricht met inachtneming van de relevante voorschriften en bepalingen zoals opgenomen in de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants ('VGBA') van de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants ('NBA').
- 112. Integis is verder een door de Minister van Justitie en Veiligheid erkende organisatie in het kader van de Wet particuliere beveiligingsorganisaties en recherchebureaus ('Wpbr') op grond waarvan haar vergunning is verleend. Bij de uitvoering van de werkzaamheden zijn de uit vorenstaande wet voortvloeiende regelingen en bepalingen in acht genomen.
- 113. Integis heeft haar werkzaamheden verricht in overeenstemming met de 'privacygedragscode sector particuliere onderzoeksbureaus van de Nederlandse Veiligheidsbranche'.¹⁶ Mede op grond van deze privacygedragscode en ook uit oogpunt van onafhankelijkheid wordt Integis beschouwd als verwerkingsverantwoordelijke en voldoet zij aan de verantwoordingsplicht uit hoofde van de AVG.

¹⁵ Het commentaar maakt deel uit van ons onderzoeksdossier.

¹⁶ De Autoriteit Persoonsgegevens heeft deze privacygedragscode goedgekeurd; deze privacygedragscode is algemeen verbindend verklaard voor alle particulier onderzoeksbureaus die een vergunning behoeven als bedoeld in de Wpbr.

4 Uitgangspunten

4.1 Inleiding

114. In dit hoofdstuk komen de door ons gehanteerde uitgangspunten aan de orde waarbij wij achtereenvolgens ingaan op:

- De onschuldpresumptie (paragraaf 4.2);
- Uitgesloten objecten van onderzoek (paragraaf 4.3).

4.2 De onschuldpresumptie

115. De onschuldpresumptie heeft als uitgangspunt gediend bij de inrichting van ons onderzoek, bij het verrichten van onze werkzaamheden en bij het opstellen van dit rapport.

116. Dit houdt in casu in dat (geuite) verwijten en (geuite) aantijgingen jegens subjecten van onderzoek niet houdbaar zijn indien deze niet zijn onderbouwd dan wel niet zijn ondersteund door verifieerbare gegevens c.q. niet (anderszins) verifieerbaar zijn.

4.3 Uitgesloten objecten van onderzoek

117. De kern van ons onderzoek bestond uit 38 afzonderlijke integriteitsonderzoeken¹⁷ naar ambtsdragers en ambtenaren van de gemeente in samenhang met het dossier Lange Weeren.

118. Tijdens alle interviews is het dossier Lange Weeren, als context en als gemeenschappelijke factor, aan de orde gekomen. Daarbij zijn de subjecten van onderzoek onder meer ingegaan op hun visie op de (mogelijke) gebiedsontwikkeling als zodanig en hun visie op het (doorlopen) proces om te komen tot de gebiedsontwikkeling.

119. Ons onderzoek heeft zich nadrukkelijk niet gericht op (de inhoud van) het dossier Lange Weeren, waaronder het (doorlopen) proces en de juistheid, de volledigheid en de tijdigheid van door subjecten van onderzoek en (andere) personen en partijen overgelegde informatie. Wel gaan wij in bijlage 4 in op de besluiten en overeenkomsten die (een voornaam deel van) het kader vormen voor de (mogelijke) ontwikkeling van het gebied Lange Weeren.

¹⁷ Omdat [REDACTED] geen vragenlijst heeft ingevuld en niet is ingegaan op onze uitnodiging voor een interview, hebben daadwerkelijk 38 integriteitsonderzoeken plaatsgevonden.

DEEL I

5 Bevindingen van algemene aard

5.1 Inleiding

120. In dit hoofdstuk komen de bevindingen van algemene aard aan de orde waarbij wij achtereenvolgens ingaan op:
- De bedreiging (paragraaf 5.2);
 - Het dossier Lange Weeren (paragraaf 5.3);
 - Project Lange Weeren BV (paragraaf 5.4);
 - Scholtens Projecten II BV (paragraaf 5.5);
 - Grondposities in het gebied Lange Weeren (paragraaf 5.6).

5.2 De bedreiging

121. Tijdens de raadvergadering d.d. 20 mei 2021 is unaniem een motie aangenomen die heeft geleid tot onderhavig integriteitsonderzoek.¹⁸ In de context van deze motie heeft de burgemeester melding gemaakt van een bedreiging aan het adres van een ambtsdrager van de gemeente.
122. Deze ambtsdrager, tevens subject van onderzoek, heeft tijdens het interview met ons een toelichting gegeven op de bedreiging en in dat kader bescheiden getoond waaruit de relatie tussen de bedreiging en het dossier Lange Weeren blijkt.
123. De aard van de bedreiging rechtvaardigt het doen van strafrechtelijke aangifte. Omdat voornoemde ambtsdrager strafrechtelijke aangifte van de bedreiging heeft gedaan, hebben wij op dit punt geen werkzaamheden verricht.
124. Wij zijn niet bekend met de status van het strafrechtelijk onderzoek ten tijde van de datering van dit rapport.

5.3 Het dossier Lange Weeren

125. Omtrent het dossier Lange Weeren heeft de gemeenteraad in de onderzoeksperiode, dat wil zeggen in de periode vanaf 9 oktober 2019, geen besluiten genomen.
126. In bijlage 4, genaamd ‘Achtergronden gebied Lange Weeren’, gaan wij op hoofdlijnen in op de besluiten en overeenkomsten die (een voornaam deel van) het kader vormen voor de (mogelijke) gebiedsontwikkeling van Lange Weeren. Het betreft onder meer het

¹⁸ Zie ook hoofdstuk 1.

Bestuursakkoord Pilot Waterland uit 2011 en het raadsbesluit uit 2017 inzake de notitie Nut en Noodzaak.

127. Bijlage 4 sluit af met een paragraaf waarin wij - eveneens op hoofdlijnen - ingaan op het in mei 2021 aangehouden voorstel aan de gemeenteraad.

5.4 Project Lange Weeren BV

128. Project Lange Weeren BV is de rechtspersoon waarin BPD de (mogelijke) gebiedsontwikkeling van Lange Weeren heeft ondergebracht.
129. Project Lange Weeren BV is opgericht op 24 oktober 2018; volgens het Handelsregister van de Kamer van Koophandel zijn navolgende rechtspersonen bestuurders van Project Lange Weeren BV:
- [REDACTED] BV (met ingang van 24 oktober 2018);
 - BPD Ontwikkeling BV (met ingang van 7 november 2018).
130. Volgens het Handelsregister van de Kamer van Koophandel zijn [REDACTED] [REDACTED] BV; [REDACTED] [REDACTED] van BPD Ontwikkeling BV.
131. Op basis van de aandeelhoudersregisters hebben wij de zogenaamde ‘ultimate beneficial owners’ geïdentificeerd; dit zijn de personen die de (uiteindelijke) eigenaren zijn of de (uiteindelijke) zeggenschap hebben over Project Lange Weeren BV.¹⁹
132. Wij hebben geconstateerd dat geen van de subjecten van onderzoek (de uiteindelijke) eigenaar is (gewest) van of (de uiteindelijke) zeggenschap heeft (gehad) over Project Lange Weeren BV.²⁰
133. Verder heeft ons onderzoek geleid tot de constatering dat ‘naast BPD’ andere aandeelhouders een belang hebben in Project Lange Weeren BV.²¹ Omdat deze andere aandeelhouders alle hun

¹⁹ <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/financiele-sector/ubo-register>.

²⁰ Dit geldt ook voor [REDACTED].

²¹ In het kader van de inzage van het register van aandeelhouders van Project Lange Weeren BV waren het aantal aandelen en de nummers daarvan zwart gearceerd zodat wij de omvang van het belang niet hebben kunnen vaststellen.

statutaire zetel hebben in gemeente Edam-Volendam, duiden wij deze in dit rapport als de ‘lokale aandeelhouders’.

5.5 Scholtens Projecten II BV

134. Scholtens Projecten II BV is de rechtspersoon waarin Scholtens Groep de (mogelijke) gebiedsontwikkeling van Lange Weeren heeft ondergebracht.
135. Scholtens Projecten II BV is opgericht op 22 november 2000; volgens het Handelsregister van de Kamer van Koophandel is [REDACTED] van Scholtens Projecten II BV.
136. Op basis van de aandeelhouders- en certificaathoudersregisters hebben wij de zogenaamde ‘ultimate beneficial owners’ geïdentificeerd.²²
137. Wij hebben geconstateerd dat geen van de subjecten van onderzoek (de uiteindelijke) eigenaar is (geweest) van of (de uiteindelijke) zeggenschap heeft (gehad) over Scholtens Projecten II BV.²³

5.6 Grondposities in het gebied Lange Weeren

138. Scholtens Projecten II BV heeft in 2001 grondposities in het gebied Lange Weeren verworven; in latere jaren heeft Scholtens Projecten II BV meer grondposities in het gebied Lange Weeren verworven.
139. Project Lange Weeren BV heeft in 2018 haar grondposities in het gebied Lange Weeren verworven.
140. Wij hebben geen aanwijzingen gevonden dat andere personen en/of partijen grondposities in het gebied Lange Weeren bezitten die relevant zijn in het licht van de opdrachtformulering.

²² Zie alinea 131.

²³ Dit geldt ook voor [REDACTED].

6 Bevindingen inzake belangenverstrengeling

6.1 Inleiding

141. In dit hoofdstuk gaan wij in op onze bevindingen die zien op het eerste deel van de opdrachtformulering:

Intégis verricht een onafhankelijk integriteitsonderzoek naar de leden van de gemeenteraad, de leden van het college en een selectie van ambtenaren van de gemeente inzake:

- *Het al dan niet hebben van financiële belangen in ondernemingen en organisaties waarmee de gemeente zakelijke betrekkingen onderhoudt;*
- *Het al dan niet hebben van familiale en/of vriendschappelijke betrekkingen of anderszins persoonlijke betrekkingen met personen en/of partijen die diensten aanbieden aan de gemeente;*
- *Het al dan niet ontvangen van faciliteiten en/of diensten van personen en/of partijen die diensten aanbieden aan de gemeente;*
- *Het al dan niet vervullen van nevenfuncties waarbij strijdigheid bestaat of kan bestaan met het belang van de gemeente;*
- *Het al dan niet ontvangen van geschenken en giften,*
teneinde vast te stellen of al dan niet is gehandeld in overeenstemming met wet- en regelgeving ten aanzien van integriteit.

142. In dit hoofdstuk komen achtereenvolgens aan de orde:

- Financiële belangen (paragraaf 6.2);
- Nevenwerkzaamheden en -functies (paragraaf 6.3);
- Geschenken, faciliteiten en diensten (paragraaf 6.4);
- Persoonlijke belangen (paragraaf 6.5).

143. Alle voornoemde paragrafen openen met het van toepassing zijnde normenkader waarbij een onderscheid wordt gemaakt in:

- Het op ambtsdragers van toepassing zijnde normenkader en
- Het op ambtenaren van toepassing zijnde normenkader.

144. Na het normenkader volgen de bevindingen.

6.2 Financiële belangen

6.2.1 *Het normenkader inzake financiële belangen*

Het normenkader voor ambtsdragers

145. Financiële belangen van een ambtsdrager kunnen een risico op belangenverstrengeling opleveren. Dit geldt temeer als een ambtsdrager financiële belangen heeft bij een externe partij die een relatie heeft met een onderdeel van de gemeente dat besluiten neemt over bijvoorbeeld een aanbesteding, subsidieverstrekking, de verstrekking van leningen of het verlenen van advies- en onderzoeksopdrachten. Ambtsdragers zouden immers in de verleiding kunnen komen om zich bij het nemen van besluiten mede te laten leiden door een persoonlijk financieel belang.
146. Uit de Handreiking integriteit van politieke ambtsdragers bij gemeenten, provincies en waterschappen²⁴ volgt dat het begrip ‘financieel belang’ ruim moet worden opgevat; hieronder valt bijvoorbeeld een deelneming in een bedrijf of onderneming, het bezit van effecten en onroerend goed of een vorderingsrecht. Ook kan worden gedacht aan negatieve financiële belangen, zoals schulden.
147. In de inmiddels vervallen Regeling integriteit en gedragscode leden van de Raad en het College Edam-Volendam²⁵ was een bepaling opgenomen over het opgeven van financiële belangen in ondernemingen en organisaties waarmee de gemeente zakelijke betrekkingen onderhoudt. Dit betrof een openbare opgave, waarvan openbaarmaking plaatsvond door terinzagelegging bij de gemeente.²⁶
148. Een dergelijke bepaling is echter niet opgenomen in de huidige gedragscodes van de gemeente.²⁷

²⁴ Handreiking integriteit van politieke ambtsdragers bij gemeenten, provincies en waterschappen, 2016, paragraaf 2.9 en Handreiking integriteit van politieke ambtsdragers bij gemeenten, provincies en waterschappen, 2021, paragraaf 3.10. In dit verband merken wij op dat wij vanwege de onderzoeksperiode zowel de derde gewijzigde druk (2016) als de vierde gewijzigde druk (2021) van de Handreiking bij het onderzoek hebben betrokken. Indien verschil bestaat tussen beide versies zullen wij dit expliciet benoemen.

²⁵ Regeling integriteit en gedragscode leden van de Raad en het College Edam-Volendam 2014 met datum uitwerkingtreding 1 januari 2018.

²⁶ Artikel 2 ‘Belangenverstrengeling en aanbesteding’ onder lid 1 van de Regeling integriteit en gedragscode leden van de Raad en het College Edam-Volendam 2014.

²⁷ Gedragscode integriteit raadsleden Edam-Volendam 2015 en Gedragscode integriteit burgemeester en wethouders Edam-Volendam 2015.

Het normenkader voor ambtenaren

149. In de Ambtenarenwet is geregeld dat het de ambtenaar niet is toegestaan financiële belangen te hebben, effecten te bezitten of effectentransacties te verrichten waardoor een goede vervulling van diens functie (of de openbare dienst) niet in redelijkheid kan zijn verzekerd.²⁸
150. Ook is het de ambtenaar niet toegestaan om door de gemeente ‘aangewezen’²⁹ financiële belangen te bezitten of te verwerven.³⁰ In bepaalde gevallen dient de ambtenaar melding te doen van diens financiële belangen.³¹
151. In het Personeelshandboek van de gemeente³² is onder meer toegelicht dat mogelijke financiële belangenverstrengeling kan plaatsvinden bij inkopen, aanbestedingen, subsidieverstrekking of het verstrekken van opdrachten. Het Personeelshandboek van de gemeente geeft aan dat een ambtenaar financiële belangen dient te melden; het Personeelshandboek verwijst in dit verband naar bepalingen in de Ambtenarenwet en de Cao Gemeenten.³³
152. In de Gedragscode van de gemeente, die onderdeel vormt van het Personeelshandboek van de gemeente, is verder beschreven dat (onder meer) ‘vennoot zijn in een rechtspersoon en aandeelhoudersschappen’ tevens vallen onder de (ruime) definitie van ‘nevenwerkzaamheden’; zie hiervoor ook paragraaf 6.3.1.³⁴

6.2.2 Bevindingen inzake financiële belangen

153. Uit het door ons verrichte onderzoek in openbare bronnen, uit de ingevulde vragenlijsten en uit de door ons gehouden interviews volgt dat de subjecten van onderzoek geen financiële belangen hebben in Project Lange Weeren BV en Scholtens Projecten II BV.

²⁸ Artikel 8 lid 1 sub c Ambtenarenwet.

²⁹ In artikel 8 lid 1 sub d Ambtenarenwet wordt verwezen naar op de voet van artikel 5 lid 1 sub d Ambtenarenwet door de gemeente aan te wijzen financiële belangen.

³⁰ Artikel 8 lid 1 sub d Ambtenarenwet.

³¹ Volgens artikel 8 lid 2 sub b Ambtenarenwet is een door de gemeente ‘aangewezen’ ambtenaar verplicht melding te doen van zijn financiële belangen. In deze bepaling wordt verwezen naar een in de zin van artikel 5 lid 1 sub d Ambtenarenwet aangewezen ambtenaar die werkzaamheden verricht waaraan in het bijzonder het risico van financiële belangenverstrengeling [etc.] verbonden is.

³² Personeelshandboek gemeente Edam-Volendam, vastgesteld met ingang van 1 januari 2020. De gemeentesecretaris heeft ons medegedeeld dat dit een ‘dynamisch document’ is; het personeelshandboek wordt continu geactualiseerd. De door ons geraadpleegde versie is ons ter beschikking gesteld op 24 juni 2021.

³³ Personeelshandboek gemeente Edam-Volendam, vastgesteld met ingang van 1 januari 2020, hoofdstuk 2. ‘Integriteitsbeleid’.

³⁴ Personeelshandboek gemeente Edam-Volendam, vastgesteld met ingang van 1 januari 2020, hoofdstuk 4. ‘Gedragscode’.

154. Verder hebben wij geconstateerd dat geen van de subjecten van onderzoek de uiteindelijke eigenaar is (geweest) van of de uiteindelijke zeggenschap heeft (gehad) over Project Lange Weeren BV en Scholtens Projecten II BV.³⁵

6.3 Nevenwerkzaamheden en -functies

6.3.1 *Het normenkader inzake nevenwerkzaamheden en -functies*

Het normenkader voor ambtsdragers

155. Als een ambtsdrager andere functies uitoefent naast zijn politieke ambt, kan dit leiden tot belangenverstrengeling; belangenverstrengeling kan de ambtsdrager in de weg staan bij zijn onafhankelijk oordeel. Daarom is in de Gemeentewet beschreven welke nevenfuncties onverenigbaar zijn met de uitoefening van het ambt van een ambtsdrager.³⁶
156. Verder bepaalt de Gemeentewet dat een burgemeester en een wethouder geen nevenfuncties vervullen waarvan de uitoefening ongewenst is met het oog op een goede vervulling van, kort gesteld, hun functie.³⁷ Deze bepaling is niet nader ingevuld; de beoordeling wordt aan de burgemeester en wethouder overgelaten.³⁸ Ook voor raadsleden geldt dat nevenfuncties niet mogen conflicteren met een goede vervulling van het raadslidmaatschap.³⁹
157. In de Gemeentewet zijn verder, meer specifiek, verboden handelingen neergelegd voor raadsleden, wethouders en de burgemeester.⁴⁰ De verboden handelingen betreffen handelingen waarmee een ambtsdrager zich kan compromitteren of waardoor het gemeentelijk belang kan worden geschaad.⁴¹
158. Teneinde het mogelijk te maken verantwoording af te leggen over een aanvaarde of te aanvaarden nevenfunctie, dient een (voorgenomen) nevenfunctie te worden gemeld en

³⁵ Zie in deze paragraaf 5.4 en 5.5.

³⁶ Artikel 13 Gemeentewet (raadsleden), artikel 36b Gemeentewet (wethouders) en Artikel 68 Gemeentewet (burgemeester).

³⁷ Artikelen 41b lid 1 Gemeentewet (wethouders) en artikel 67 lid 1 Gemeentewet (burgemeester).

³⁸ *Kamerstukken II*, 2000-2001, 27 751, nr. 3, blz. 94. Zie tevens Handreiking integriteit van politieke ambtsdragers bij gemeenten, provincies en waterschappen, 2016, paragraaf 2.5 en Handreiking integriteit van politieke ambtsdragers bij gemeenten, provincies en waterschappen, 2021, paragraaf 3.5.

³⁹ <https://vng.nl/artikelen/nevenfuncties-raads-en-commissieleden>.

⁴⁰ Artikel 15 lid 1 en lid 2 Gemeentewet (raadsleden), artikel 41c lid 1 (wethouders) en artikel 69 lid 1 Gemeentewet (burgemeester).

⁴¹ Handreiking integriteit van politieke ambtsdragers bij gemeenten, provincies en waterschappen, 2016, paragraaf 2.3 en Handreiking integriteit van politieke ambtsdragers bij gemeenten, provincies en waterschappen, 2021, paragraaf 3.3.

openbaar te worden gemaakt en/of dient een ontheffing te zijn verleend.⁴² Openbaarmaking geschiedt door terinzagelegging op het gemeentehuis.⁴³ In de Gedragscode integriteit burgemeester en wethouders gemeente Edam-Volendam en de Gedragscode integriteit raadsleden gemeente Edam-Volendam is onder meer vastgelegd welke informatie over een nevenfunctie moet worden verstrekt.

Het normenkader voor ambtenaren

159. Ook voor ambtenaren geldt een verbod op bepaalde nevenwerkzaamheden.⁴⁴ Het is ambtenaren niet toegestaan om nevenwerkzaamheden te verrichten als daardoor een goede vervulling van de functie (of van de openbare dienst) niet in redelijkheid is verzekerd.⁴⁵ Verder gelden, op basis van artikel 101 Gemeentewet, dezelfde verboden handelingen voor de gemeentesecretaris als voor raadsleden, wethouders en de burgemeester.
160. De ambtenaar is verplicht om opgave te doen van nevenwerkzaamheden die hij verricht of voornemens is te gaan verrichten.⁴⁶ Dit is ook zo verwoord in het Integriteitsbeleid in het Personeelshandboek van de gemeente.⁴⁷
161. In de Gedragscode, die is opgenomen in het Personeelshandboek van de gemeente, is opgenomen dat nevenwerkzaamheden gemeld moeten worden bij 'het team HRM' van de gemeente.⁴⁸ Het begrip nevenwerkzaamheden moet daarbij ruim worden opgevat; ook 'bestuurslidmaatschappen, commissariaten, vennoot zijn in een rechtspersoon en aandeelhouderschappen' vallen onder dit begrip. Of de nevenwerkzaamheden betaald of onbetaald zijn, is niet van belang. Na de melding zal worden beoordeeld of sprake is van nevenwerkzaamheden die de gemeentelijke belangen (kunnen raken).

⁴² Artikel 15 lid 2 Gemeentewet (raadsleden) en artikel 69 lid 1 Gemeentewet (burgemeester).

⁴³ Artikelen 41b Gemeentewet (wethouders) en artikel 67 Gemeentewet (burgemeester). Zie tevens artikelen 2.1.1 en 2.1.2 Gedragscode integriteit burgemeester en wethouders gemeente Edam-Volendam en artikel 2 Gedragscode integriteit raadsleden gemeente Edam-Volendam.

⁴⁴ Artikel 8 Ambtenarenwet en Gedragscode van gemeente Edam-Volendam (opgenomen in het Personeelshandboek van de gemeente).

⁴⁵ Artikel 8 lid 1 sub a Ambtenarenwet.

⁴⁶ Artikel 8 lid 2 sub a Ambtenarenwet.

⁴⁷ Personeelshandboek gemeente Edam-Volendam, vastgesteld met ingang van 1 januari 2020, hoofdstuk 2. 'Integriteitsbeleid'.

⁴⁸ Personeelshandboek gemeente Edam-Volendam, vastgesteld met ingang van 1 januari 2020, hoofdstuk 4. 'Gedragscode'.

162. De gemeente draagt zorg voor de registratie en openbaarmaking van nevenwerkzaamheden van ambtenaren.⁴⁹

6.3.2 *Bevindingen inzake nevenwerkzaamheden en -functies*

163. Uit het door ons verrichte onderzoek in openbare bronnen, uit de ingevulde vragenlijsten en uit de door ons gehouden interviews volgt dat:
- De (voormalige) leden van de gemeenteraad, de (voormalige) leden van het college en de gemeentesecretaris geen verboden handelingen verrichten zoals expliciet benoemd in de Gemeentewet; zij hebben deze evenmin in het verleden verricht;
 - De (voormalige) leden van de gemeenteraad geen nevenwerkzaamheden verrichten en geen nevenfuncties vervullen die conflicteren met een goede vervulling van het raadslidmaatschap; zij hebben deze evenmin in het verleden verricht respectievelijk vervuld;
 - De (voormalige) leden van het college geen nevenwerkzaamheden verrichten en geen nevenfuncties vervullen waarvan de uitoefening ongewenst is met het oog op een goede vervulling van, kort gesteld, hun functie; zij hebben deze evenmin in het verleden verricht respectievelijk vervuld.
 - De geselecteerde ambtenaren enerzijds geen verboden nevenwerkzaamheden verrichten en geen verboden nevenfuncties vervullen en anderzijds zij geen nevenwerkzaamheden verrichten en geen nevenfuncties vervullen waardoor een goede vervulling van de functie niet in redelijkheid is verzekerd; zij hebben deze evenmin in het verleden verricht respectievelijk vervuld.⁵⁰

⁴⁹ Artikel 5 lid 1 sub b en sub c Ambtenarenwet.

⁵⁰ De gemeentesecretaris heeft ons desgevraagd bericht dat ten aanzien van de ambtenaren die subjecten van onderzoek zijn 'geen nevenfuncties [zijn] geregistreerd in onze systemen.'

6.4 Geschenken, faciliteiten en diensten

6.4.1 *Het normenkader inzake faciliteiten en diensten*

Het normenkader voor ambtsdragers

164. Uit de Handreiking integriteit van politieke ambtsdragers bij gemeenten, provincies en waterschappen⁵¹ volgt dat de begrippen ‘geschenken’ en ‘diensten’ ruim moeten worden geïnterpreteerd, omdat daaronder ook vallen ‘aangeboden faciliteiten of diensten’ en ‘ook uitnodigingen voor een diner, een excursie, werkbezoeken of een (gezamenlijk) bezoek aan een evenement [...] kunnen eronder vallen.’
165. In de Gedragscode integriteit burgemeester en wethouders van de gemeente en in de Gedragscode integriteit raadsleden van de gemeente zijn regels opgenomen over geschenken, faciliteiten en diensten.
166. In de kern wordt voorgeschreven dat een ambtsdrager geen geschenken, faciliteiten en diensten accepteert als zijn onafhankelijke positie daardoor kan worden beïnvloed. Een uitzondering wordt gemaakt voor incidentele geschenken die een geschatte waarde van ten hoogste € 50 vertegenwoordigen; voor geschenken boven voornoemd bedrag legt de gemeente een register aan dat openbaar is.⁵²
167. Voor de deelname aan excursies, evenementen en buitenlandse reizen geldt dat deelname door een ambtsdrager wordt gemeld dan wel (in een register) openbaar wordt gemaakt.⁵³ Voor een burgemeester en wethouder geldt daarnaast dat lunches, diners, recepties en andere uitnodigingen niet worden geaccepteerd, tenzij deze functioneel zijn.⁵⁴

Het normenkader voor ambtenaren

168. Het is een ambtenaar niet toegestaan om zonder toestemming van de gemeente giften, vergoedingen, beloningen en beloften van een derde aan te nemen of hierom te vragen indien hij als ambtenaar met deze derde betrekkingen onderhoudt.⁵⁵

⁵¹ Handreiking integriteit van politieke ambtsdragers bij gemeenten, provincies en waterschappen, 2016, paragraaf 4.3 en 4.4. en Handreiking integriteit van politieke ambtsdragers bij gemeenten, provincies en waterschappen, 2021, paragraaf 5.3 en 5.4.

⁵² Artikel 4.1 Gedragscode integriteit raadsleden Edam-Volendam en artikel 4.1 Gedragscode integriteit burgemeester en wethouders gemeente Edam-Volendam.

⁵³ Artikelen 4.2 en 4.3 Gedragscode integriteit raadsleden Edam-Volendam en artikel 4.3 Gedragscode integriteit burgemeester en wethouders gemeente Edam-Volendam.

⁵⁴ Artikel 4.2 Gedragscode integriteit burgemeester en wethouders gemeente Edam-Volendam.

⁵⁵ Artikel 8 lid 1 sub e Ambtenarenwet.

169. Ook in de Gedragscode van de gemeente, zoals opgenomen in het Personeelshandboek, wordt hieraan aandacht besteed. Hierin is onder meer opgenomen dat een geschenk boven een geldswaarde van € 50 niet mag worden aangenomen door een ambtenaar.⁵⁶

6.4.2 Bevindingen inzake geschenken, faciliteiten en diensten⁵⁷

170. Uit het door ons verrichte onderzoek in openbare bronnen, uit de ingevulde vragenlijsten en uit de door ons gehouden interviews is niet gebleken dat de subjecten van onderzoek in samenhang met het dossier Lange Weeren geschenken, faciliteiten en diensten hebben ontvangen (die een bedrag ad € 50 te boven gaan).
171. In aansluiting op vorenstaande heeft de griffier ons desgevraagd bericht dat over de gehele raadsperiode, waaronder de onderzoeksperiode, geen aanmeldingen van geschenken, faciliteiten en diensten hebben plaatsgevonden.
172. Tot slot is uit de gehouden interviews niet gebleken dat de in de gemeenteraad vertegenwoordigde politieke partijen donaties hebben ontvangen die naar hun aard en omvang afwijken van reguliere en normale patronen.

⁵⁶ Personeelshandboek gemeente Edam-Volendam, vastgesteld met ingang van 1 januari 2020, hoofdstuk 4, 'Gedragscode'.

⁵⁷ Zoals volgt uit paragraaf 6.4.1 worden uiteenlopende termen gehanteerd. Waar in deze paragraaf de termen geschenken, faciliteiten en diensten worden vermeld dienen daaronder ook te worden verstaan deelnames aan excursies, evenementen en buitenlandse reizen, lunches, diners, recepties en andere uitnodigingen alsmede giften, vergoedingen, beloningen en beloften.

6.5 Persoonlijke belangen

6.5.1 *Het normenkader inzake persoonlijk belangen*

Het normenkader voor ambtsdragers

173. Het kan voorkomen dat een onderwerp ter besluitvorming op de agenda staat waarbij een ambtsdrager direct of indirect persoonlijk betrokken is.⁵⁸ Zaken die een ambtsdrager direct of indirect aangaan, zijn onder meer familierelaties.⁵⁹
174. Van belangenverstrengeling kan sprake zijn als een ambtsdrager besluit over bijvoorbeeld het al dan niet verlenen van een vergunning aan zichzelf of iemand uit zijn omgeving, over de bestemming van een gebied of over het al dan niet verlenen van een (bouw)opdracht. Voorkomen dient te worden dat een ambtsdrager invloed uitoefent op de uitkomst van de besluitvorming als deze familie- of vriendschapsbanden heeft met diegene op wie de besluitvorming betrekking heeft. Het doen van een melding vooraf kan een waarborg bieden.⁶⁰
175. In de Algemene wet bestuursrecht ('Awb') is vastgelegd dat een bestuursorgaan zijn taak vervult zonder vooringenomenheid.⁶¹ In de Gemeentewet is meer specifiek vastgelegd dat een lid van de gemeenteraad niet deelneemt aan de stemming over een aangelegenheid die hem rechtstreeks of middellijk persoonlijk aangaat of waarbij hij als vertegenwoordiger is betrokken.⁶² Voornoemde tekst is in de Gemeentewet van overeenkomstige toepassing verklaard op de vergaderingen van het college.⁶³
176. In de Handreiking integriteit van politieke ambtsdragers bij gemeenten, provincies en waterschappen⁶⁴ wordt gewezen op de individuele verantwoordelijkheid voor het maken van een belangenafweging in het kader van een stemming; een raadslid stemt niet mee als sprake

⁵⁸ In wettelijke bepalingen wordt gesproken over 'een aangelegenheid die hem rechtstreeks of middellijk persoonlijk aangaat of waarbij hij als vertegenwoordiger is betrokken'; artikel 28 Gemeentewet en artikel 58 Gemeentewet (verbod om mee te stemmen).

⁵⁹ Handreiking integriteit van politieke ambtsdragers bij gemeenten, provincies en waterschappen, 2016, paragraaf 2.4 en Handreiking integriteit van politieke ambtsdragers bij gemeenten, provincies en waterschappen, 2021, paragraaf 3.4.

⁶⁰ Handreiking integriteit van politieke ambtsdragers bij gemeenten, provincies en waterschappen, 2016, paragraaf 2.4 en Handreiking integriteit van politieke ambtsdragers bij gemeenten, provincies en waterschappen, 2021, paragraaf 3.4.

⁶¹ Artikel 2:4 lid 1 Algemene Wet Bestuursrecht.

⁶² Artikel 28 Gemeentewet.

⁶³ Artikel 58 Gemeentewet.

⁶⁴ Handreiking integriteit van politieke ambtsdragers bij gemeenten, provincies en waterschappen, 2016, paragraaf 2.4 en Handreiking integriteit van politieke ambtsdragers bij gemeenten, provincies en waterschappen, 2021, paragraaf 3.4.

is van de (schijn van) belangverstrengeling. Verder is in deze Handreiking een zorgplicht voor de gemeenteraad opgenomen; die dient er ‘als collectief voor te waken dat tot bestuursorganen behorende personen die een persoonlijk belang hebben, de besluitvorming beïnvloeden.’ Daarbij wordt ook gewezen op het gevaar dat een besluit kan worden vernietigd.

177. De inmiddels vervallen Regeling integriteit en gedragscode leden van de Raad en het College Edam-Volendam⁶⁵ strekte zich tevens uit tot beraadslaging in de raad⁶⁶:

Indien de onafhankelijke oordeelsvorming van een raadslid over een onderwerp in het geding kan zijn, geeft hij bij zijn besluitvorming daarover aan in hoeverre het onderwerp hem persoonlijk aangaat en beslist tot onthouding van bespreking en/of stemming. Dit wordt vastgelegd in de verslaglegging van de vergadering.

178. Een dergelijke bepaling is echter niet opgenomen in de huidige gedragscodes van gemeente Edam-Volendam.⁶⁷

179. In de praktijk is discussie ontstaan over enerzijds de toepassing van artikel 28 Gemeentewet en anderzijds de verhouding tussen eerder genoemde bepaling uit de Gemeentewet en de eerder genoemde bepaling uit de Awb.^{68 69 70}

180. De wetgever heeft daarom in 2020 een wetsvoorstel⁷¹ ingediend dat thans in behandeling is bij de Tweede Kamer.^{72 73} In dit wetsvoorstel wordt de reikwijdte van artikel 28 Gemeentewet uitgebreid; een raadslid dient zich niet alleen te onthouden van stemming als sprake is van een

⁶⁵ Regeling integriteit en gedragscode leden van de Raad en het College Edam-Volendam 2014 met datum uitwerkingtreding 1 januari 2018.

⁶⁶ Artikel 2 lid 5 Regeling integriteit en gedragscode leden van de Raad en het College Edam-Volendam 2014.

⁶⁷ Gedragscode integriteit raadsleden Edam-Volendam 2015 en Gedragscode integriteit burgemeester en wethouders Edam-Volendam 2015.

⁶⁸ Tekst & Commentaar Gemeentewet Provinciewet, ‘Niet deelname aan stemming’ Artikel 28 Gemeentewet.

⁶⁹ *Kamerstukken II*, 2019/20, 33546, nr. 3, p.7. (MvT)

⁷⁰ Handreiking integriteit van politieke ambtsdragers bij gemeenten, provincies en waterschappen, 2016, p. 16 en Handreiking integriteit van politieke ambtsdragers bij gemeenten, provincies en waterschappen, 2021, p. 13 en 14.

⁷¹ Voorstel ‘Wet bevorderen integriteit en functioneren decentraal bestuur’, *Kamerstukken II*, 2019/20, 33546, nr. 2, p.2. Wijziging van de Gemeentewet, Provinciewet, Waterschapswet, Wet openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba en Kieswet in verband met het bevorderen van de bestuurlijke integriteit en de aanpak van aanhoudende bestuurlijke problemen in het decentraal bestuur.

⁷² https://www.eerstekamer.nl/wetsvoorstel/35546_wet_bevorderen_integriteit.

⁷³ In de Handreiking integriteit van politieke ambtsdragers bij gemeenten, provincies en waterschappen, 2021, paragraaf 3.4 is ook (reeds) aandacht besteed aan deze toekomstige ontwikkelingen.

persoonlijk belang, maar het raadslid dient zich ook te onthouden van beraadslaging in een dergelijk geval. Volgens de Memorie van Toelichting⁷⁴ is dit voorgesteld:

[...] omdat de kern van het werk van raadsleden niet alleen wordt gevormd door de stemming aan het eind, maar juist ook door de daaraan voorafgaande beraadslagingen, bijvoorbeeld door het indienen van moties en amendementen of het stellen van vragen en het overleggen in commissieverband.

181. In de Memorie van Toelichting is dit als volgt nader toegelicht:

Beraadslaging en stemming zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Door wel deel te nemen aan beraadslagingen kan het raadslid de uiteindelijke stemming alsnog beïnvloeden, ook al onthoudt het raadslid zich van stemming. Om (de schijn van) belangenverstrengeling tegen te gaan, is het daarom wenselijk om beraadslaging onder de reikwijdte van artikel 28 Gemeentewet toe te voegen [...].

Het normenkader voor ambtenaren

182. In de Gedragscode van de gemeente, zoals opgenomen in het Personeelshandboek, is vermeld dat de ambtenaar open is naar diens leidinggevende als de ambtenaar in zijn werk te maken krijgt met familieleden, vrienden of kennissen. Dit geldt volgens de Gedragscode ook voor ‘situaties waarbij contacten met collega’s of zakelijke relaties een vriendschappelijk karakter krijgen’. De regel is dat in een dergelijk geval afstand wordt gehouden of dat het werk wordt overgedragen aan een collega.⁷⁵

6.5.2 Bevindingen inzake persoonlijke belangen

183. Wij hebben geconstateerd dat een subject van onderzoek, een voormalig raadslid, een familierelatie heeft met meerdere lokale aandeelhouders in de zin van ‘neef-neef’ en ‘oom-neef’. Wij hebben geen aanwijzingen gevonden dat deze familierelaties invloed hebben (gehad) op het handelen door dit voormalig raadslid inzake het dossier Lange Weeren.
184. Voornoemd voormalig raadslid is aanwonend aan het gebied Lange Weeren en is verder de partner van [REDACTED]

⁷⁴Kamerstukken II, 2019/20, 33546, nr. 3, p.7. (MvT)

⁷⁵ Personeelshandboek gemeente Edam-Volendam, vastgesteld met ingang van 1 januari 2020, hoofdstuk 4 ‘Gedragscode’.

heeft volgens de inschrijving in het Handelsregister van de Kamer van Koophandel als activiteiten:

Het ondersteunen van de garantie tot behoud van een groenstrook aan de Blokrouw, met een breedte van minimaal tweehonderd meter, gemeten vanaf het grondgebied Lange Weeren, waarbij de groenstrook voorafgaand aan de bebouwing van de Lange Weeren is aangelegd.

185. Dat het voormalig raadslid aanwonend is aan het gebied Lange Weeren en verder de partner is van [REDACTED] heeft niet van invloed kunnen zijn op besluiten inzake het dossier Lange Weeren, omdat:

- De gemeenteraad gedurende de onderzoeksperiode geen besluiten heeft genomen inzake het dossier Lange Weeren;
- Tijdens de raadsvergadering op 20 mei 2021 (ook) geen besluit over het dossier Lange Weeren is genomen.

186. Meerdere geïnterviewde subjecten van onderzoek hebben gewezen op de ‘actieve houding’ van voornoemd raadslid ten tijde van de beraadslaging over het dossier Lange Weeren. Als voorbeeld is daarbij genoemd diens aanwezigheid bij vergaderingen waar het voormalig raadslid niet voor zou zijn uitgenodigd en waar het dossier Lange Weeren aan de orde is gekomen.⁷⁶ In dat verband vermeldde geïnterviewden echter ook dat het voor iedereen duidelijk was welke persoonlijke belangen bij betreffend voormalig raadslid een rol speelden en dat dit voormalig raadslid die belangen zelf ook als zodanig zou hebben benoemd.

187. Gelet op hetgeen is beschreven in paragraaf 6.5.1 is het openbaar bestuur thans met name aangewezen op de individuele verantwoordelijkheid van het raadslid en/of de zorgplicht van de raad.

188. Verder hebben wij geconstateerd dat:

- Een raadslid een familierelatie heeft met meerdere lokale aandeelhouders in de zin van ‘achterneef’;

⁷⁶ Betreffend voormalig raadslid heeft naar aanleiding van de inzage in de conceptteksten van dit rapport nadrukkelijk gesteld nimmer een ‘actieve houding’ te hebben ingenomen.

- De partner van een raadslid bevriend is met een lokale aandeelhouder;
- Twee (voormalig) raadsleden bevriend zijn met bestuursleden van [REDACTED].

189. Wij hebben geen aanwijzingen gevonden dat voornoemde familierelatie en vriendschappen invloed hebben (gehad) op het handelen door deze (voormalige) raadsleden inzake het dossier Lange Weeren.
190. Tot slot is uit ons onderzoek gebleken dat een affectieve relatie bestaat tussen een lid van het college en een raadslid die zijn verbonden aan verschillende coalitiepartijen.
191. Uit de interviews volgt dat vermelde relatie niet verboden zou zijn maar dat de relatie ‘niet handig’ is, ‘onverstandig’ is, ‘ingewikkeld en onwenselijk’ is en ‘aanleiding geeft tot discussie’, alleen al omdat de relatie vragen oproept.
192. Uit ons onderzoek volgen geen aanwijzingen dat de relatie invloed heeft (gehad) op het handelen door deze subjecten van onderzoek inzake het dossier Lange Weeren.

7 Bevindingen inzake verwijten en aantijgingen

7.1 Inleiding

193. In dit hoofdstuk gaan wij in op onze bevindingen die zien op het tweede deel van de opdrachtformulering:

Intégis verricht een onafhankelijk integriteitsonderzoek naar:

- *De aard en omvang van de verwijten en aantijgingen jegens de leden van de gemeenteraad, de leden van het college en een selectie van ambtenaren van de gemeente;*
- *De relevante feiten en omstandigheden die samenhangen met de verwijten en aantijgingen;*
- *De mate en wijze waarop de verwijten en aantijgingen ondersteund worden door verifieerbare gegevens c.q. verifieerbaar zijn;*
- *Het (al dan niet) vigerende normenkader, teneinde vast te stellen of de verwijten en aantijgingen al dan niet houdbaar zijn.*

194. Achtereenvolgens komen de volgende verwijten en aantijgingen aan de orde:

- Vermeende financiële banden (paragraaf 7.2);
- Vermeende andere banden (paragraaf 7.3);
- De derde ontsluitingsweg (paragraaf 7.4).

195. Vorenstaand overzicht is een uitputtende lijst van door ons geïdentificeerde verwijten en aantijgingen die zich richten op de integriteit van de subjecten van onderzoek.

7.2 Vermeende financiële banden

196. Meerdere geïnterviewde subjecten van onderzoek hebben gewezen op een uiting op social media die een financiële band insinueert tussen Scholtens Groep en een subject van onderzoek. De uiting bevat navolgende passage:

'[...] follow the money zou ik zeggen en begin bij [naam subject van onderzoek]'.

197. Wij hebben een lokale aandeelhouder gevraagd of deze de genoemde uiting heeft geplaatst en zo ja, wat deze heeft bedoeld met vermelde tekst en of deze de inhoud nader kan voorzien van onderliggende bescheiden dan wel verifieerbare gegevens.
198. In reactie op onze vragen heeft de lokale aandeelhouder ons onder meer bericht dat deze ‘de opmerking in een opwelling [heeft] gemaakt [...]’ en dat deze ‘het vrijwel meteen van social media [heeft] afgehaald omdat [lokale aandeelhouder] later bedacht dat het iets suggereerde wat [lokale aandeelhouder] niet bedoelde’.
199. Wij herhalen in dit verband dat wij hebben geconstateerd dat geen van de subjecten van onderzoek de uiteindelijke eigenaar is (geweest) van of de uiteindelijke zeggenschap heeft (gehad) over Scholtens Projecten II BV.⁷⁷
200. Bovendien heeft inzage in de (financiële) administratie van Scholtens Projecten II BV niet geleid tot aanwijzingen voor het bestaan van financiële banden tussen Scholtens Projecten II BV en de subjecten van onderzoek.

7.3 Vermeende andere banden

201. Twee geïnterviewde subjecten van onderzoek hebben een ‘band’ tussen Scholtens Groep en een subject van onderzoek geïnsinueerd op basis van de aanname dat de vestigingsplaats van Scholtens Groep en de (voormalig) woonplaats van het subject van onderzoek in de nabijheid van elkaar liggen c.q. lagen. Beide geïnterviewden hebben de geïnsinueerde band desgevraagd niet kunnen onderbouwen anders dan de geografische verwijzing.
202. Wij hebben vastgesteld dat voornoemde aanname onjuist is; de vestigingsplaats van Scholtens Groep en de (voormalig) woonplaats van betreffend subject van onderzoek liggen (lagen) immers niet in elkaars nabijheid. Daarmee bestaat ook de geïnsinueerde band niet.
203. Uit interviews volgt verder dat een ‘band’ is geïnsinueerd tussen een ‘hooggeplaatste functionaris’ van BPD en een subject van onderzoek. De geïnsinueerde band is niet onderbouwd.
204. Ons onderzoek heeft niet geleid tot aanwijzingen dat een band zou (hebben) bestaan.

⁷⁷ Zie paragraaf 5.5.

7.4 De derde ontsluitingsweg

205. Meerdere geïnterviewde subjecten van onderzoek hebben het vermoeden geuit dat een verband zou bestaan tussen enerzijds de verkoop door Scholtens Groep van gronden aan de gemeente ten behoeve van de derde ontsluitingsweg en anderzijds de rol van Scholtens Groep bij de (mogelijke) gebiedsontwikkeling van Lange Weeren. In samenhang met deze vermoedens zijn termen geuit als ‘(koppel)deal’, ‘beloftes’, ‘politiek vermoeden’ en ‘afspraken’.
206. Geen der geïnterviewden heeft de vermoedens kunnen onderbouwen en/of kunnen voorzien van verifieerbare gegevens; in samenhang hiermee zijn termen geuit als ‘gevoel’ en ‘toch moet er iets aan de hand zijn’.
207. Het lid van het college dat verantwoordelijk was voor de aankoop door de gemeente van gronden ten behoeve van de derde ontsluitingsweg die in eigendom waren van Scholtens Projecten II BV, heeft ons desgevraagd bevestigd dat:
- [...] geen sprake is (geweest) van enige vorm van grondruil. Met Scholtens zijn in samenhang met voornoemde transactie geen afspraken gemaakt die zien op Lange Weeren. Wel is duidelijk gemaakt dat de Lange Weeren niet kan worden ontwikkeld, als niet eerst de derde ontsluitingsweg, als toegangsweg, is aangelegd. Er bestaan geen zogenaamde side-letters en geen zogenaamde gentlemen-agreements; andere afspraken dan zijn vastgelegd, en die allemaal voor de gemeenteraad ter inzage hebben gelegen, bestaan niet.*
208. Uit de door ons gehouden interviews volgt dat meerdere raadsleden de in de laatste zin van voorgaand citaat genoemde inzage hebben genomen en dat zij (ook) geen afspraken of andere bijzonderheden hebben aangetroffen.
209. Wij hebben Scholtens Projecten II BV vragen gesteld over de verkoop van de gronden ten behoeve van de derde ontsluitingsweg. Scholtens Projecten II BV heeft ons voorzien van correspondentie over de transactie en de overeenkomsten die hiermee samenhangen. Scholtens Projecten II BV heeft bevestigd dat:
- bij de verkoop door Scholtens aan gemeente Edam-Volendam van de gronden ten behoeve van de derde ontsluitingsweg geen enkele ander[e] afspraak [is] gemaakt of toezegging [is] gedaan dan zijn vastgelegd in de overeenkomsten.’*

210. Naar aanleiding van onze analyse van de bescheiden inzake de derde ontsluitingsweg merken wij het volgende op.
211. Op 19 december 2019 heeft de gemeenteraad besloten het bestemmingsplan voor de derde ontsluitingsweg vast te stellen.⁷⁸ Als reden is vermeld dat de beoogde ontsluitingsweg noodzakelijk is voor de ontlasting van het bestaande wegennetwerk.
212. Om het bestemmingsplan te kunnen realiseren is het noodzakelijk dat de gemeente beschikt over de gronden waarop de ontsluitingsweg kan worden gerealiseerd. De gemeenteraad heeft dan ook tevens besloten om de onteigeningsprocedure ten aanzien van een aantal percelen te starten en de uitvoering van dit besluit op te dragen aan het college. Met een aantal eigenaren had de gemeente ten tijde van het raadsbesluit immers nog geen overeenstemming bereikt over aankoop van de gronden door de gemeente. Een alternatief voor de onteigening was dat de gemeente de benodigde gronden minnelijk van de eigenaren zou aankopen. Ook na aanvang van de onteigeningsprocedure zijn de gesprekken om tot een minnelijke schikking te komen voortgezet.⁷⁹
213. Uiteindelijk heeft de gemeente in 2020 met meerdere grondeigenaren overeenkomsten gesloten om gronden te verwerven die nodig zijn voor de derde ontsluitingsweg.
214. Uit onze inzage volgt dat de gemeente en Scholtens Projecten II BV met datum 7 april 2020 vergelijkbare afspraken zijn overeengekomen als met de grondeigenaar die eerder in 2020 met de gemeente overeenkomsten heeft gesloten ter zake de aan- c.q. verkoop ten behoeve van de derde ontsluitingsweg. Het bestaan van vergelijkbare afspraken indiceert dat de overeenkomst tussen de gemeente en Scholtens Projecten II BV op zakelijke grondslagen is gebaseerd.
215. In dit verband namen wij verder inzage in:
 - Correspondentie over het bod van de gemeente aan Scholtens Groep;
 - De overeenkomsten tussen de gemeente en Scholtens Projecten II BV;
 - Het collegevoorstel en -besluit ter zake van de aankoop van de gronden door Scholtens Projecten II BV ten behoeve van de derde ontsluitingsweg.

⁷⁸ Besluitenlijst Raadsvergadering d.d. 19 december 2019. Punt 7: 'Voorstel inzake bestemmingsplan 3^e ontsluitingsweg alsmede onteigening' (Voorstel 97-2019).

⁷⁹ Indien alsnog overeenstemming wordt bereikt en de benodigde gronden in eigendom zijn overgedragen, zal de onteigeningsprocedure tussentijds worden beëindigd; de keuze voor onteigening is gebaseerd op de noodzaak om tijdig te kunnen starten met de aanleg van de weg, zo volgt uit het raadsvoorstel (Voorstelnummer 97A-2019 (A/B)).

216. Uit deze inzage bleek geen verband tussen enerzijds de verkoop door Scholtens Projecten II BV van gronden aan de gemeente ten behoeve van de derde ontsluitingsweg en anderzijds de rol van Scholtens Groep bij de (mogelijke) gebiedsontwikkeling van Lange Weeren.
217. Op grond van (al het) vorenstaande constateren wij dat geen verband bestaat tussen enerzijds de verkoop door Scholtens Projecten II BV van gronden aan de gemeente ten behoeve van de derde ontsluitingsweg en anderzijds de rol van Scholtens Groep bij de (mogelijke) gebiedsontwikkeling van Lange Weeren.

8 Bevindingen inzake het handelen zonder last of ruggespraak

8.1 Inleiding

218. In dit hoofdstuk gaan wij in op onze bevindingen die zien op het derde deel van de opdrachtformulering:

Intégis verricht een onafhankelijk integriteitsonderzoek naar de vraag of de leden van de gemeenteraad, de leden van het college en een selectie van ambtenaren van de gemeente al dan niet zonder last of ruggespraak (kunnen) handelen.

219. Na het normenkader in paragraaf 8.2 komen in paragraaf 8.3 de bevindingen aan de orde die zien op het al dan niet zonder last of ruggespraak (kunnen) handelen.

8.2 Het normenkader

220. Het begrip ‘last of ruggespraak’ is een verouderd begrip; in de Grondwet wordt thans uitsluitend nog het begrip ‘zonder last’ gehanteerd.⁸⁰ Zo ook in artikel 27 Gemeentewet, waarin is opgenomen dat raadsleden zonder last stemmen.
221. Stemmen zonder last betekent ‘zonder een bindend mandaat’; ieder is vrij om te stemmen zoals hij zelf wil.⁸¹ Een raadslid mag zich dus niet laten opdragen in een stemming een bepaald standpunt in te nemen; met andere woorden, het raadslid moet op basis van eigen inzicht en overtuiging een oordeel vellen.
222. Indachtig vorenstaande beperken wij onze bevindingen in de volgende paragraaf dan ook tot de subjecten van onderzoek voor zover zij raadsleden zijn (geweest).

8.3 Bevindingen

223. Uit de door ons gehouden interviews volgt dat binnen de fracties in meer of mindere mate fractiediscipline heerst(e), ook in samenhang met het dossier Lange Weeren.
224. Wij hebben geen aanwijzingen gevonden dat de fractiediscipline binnen de afzonderlijke raadsfracties zodanig is dat raadsleden binnen hun fractie geen andere mening mogen hebben;

⁸⁰ De begrippen ‘last’ en ‘ruggespraak’ stonden tot 1983 in de Grondwet; bij de Grondwetsherziening van 1983 is ‘zonder ruggespraak’ geschrapt. Het begrip ‘zonder last’ is wel gehandhaafd in het huidige artikel 67 Grondwet. Zie: https://www.parlement.com/id/vituefrhhaq8/het_begrip_zonder_last_en_ruggespraak.

⁸¹ https://www.parlement.com/id/vituefrhhaq8/het_begrip_zonder_last_en_ruggespraak.

evenmin dat raadsleden geen andere standpunten mogen innemen; evenmin dat raadsleden zich niet anders mogen uiten en evenmin dat raadsleden niet afwijkend van de meerderheid van de fractie mogen stemmen.

225. Wij sluiten ons in dit verband dan ook aan bij hetgeen een raadslid tegenover ons heeft verklaard: ‘Als het er op aankomt, mag je afwijken van het fractiestandpunt’.
226. Uit de door ons gehouden interviews volgt verder dat meerdere raadsleden in meer of mindere mate druk (hebben) ervaren ten gevolge van onder meer:
 - Door de media gepubliceerde informatie en/of
 - Uitingen en/of gedragingen van andere raadsleden en/of
 - Uitingen van en contacten met belangenorganisaties⁸² en/of
 - Uitingen van het college in de vorm van gewenste snelle besluitvorming en het aankondigen van een mogelijke schadeclaim en/of
 - Op de persoon gerichte uitingen en/of
 - De betrokkenheid van lokale aandeelhouders.
227. Terwijl meerdere raadsleden vorenstaande omstandigheid of -heden (hebben) ervaren als druk, geven andere raadsleden aan deze (slechts) als vervelend te (hebben) ervaren dan wel deze niet als druk te (hebben) ervaren.
228. Wij hebben geen aanwijzingen gevonden dat voornoemde (voorbeelden van) door raadsleden ervaren externe druk naar inhoud en vorm zodanig is geweest dat deze (doorslaggevende) invloed heeft gehad op de standpunten van raadsleden.

⁸² Waaronder een brief d.d. 12 mei 2021 van de raadsman en gemachtigde van [REDACTED] waarin is opgenomen: ‘[...] Het behoeft geen betoog dat een dergelijk besluit om die reden bestuurlijk en juridisch onaanvaardbaar is. Dat is op zichzelf al reden genoeg om niet in te stemmen met het voorstel van het college. Daarnaast wijst [REDACTED] erop dat de gemeente, als uw raad anders zou beslissen, rekening dient te houden met forse schadeclaims die bestuurders aan wie over de gang van zaken persoonlijk een verwijt valt te maken, ook in persoon zouden kunnen raken.’

9 Bevindingen inzake geheimhouding

9.1 Inleiding

229. In dit hoofdstuk gaan wij in op onze bevindingen die zien op het vierde deel van de opdrachtformulering:

Intégis verricht een onafhankelijk integriteitsonderzoek teneinde vast te stellen of de leden van de gemeenteraad, de leden van het college en een selectie van ambtenaren van de gemeente al dan niet hebben gehandeld overeenkomstig de op hen van toepassing zijnde geheimhoudingsbepalingen.

230. Het normenkader komt aan de orde in paragraaf 9.2, daarbij onderscheidend:

- Het op ambtsdragers van toepassing zijnde normenkader en
- Het op ambtenaren van toepassing zijnde normenkader.

231. In paragraaf 9.3 komen de bevindingen aan de orde.

9.2 Het normenkader inzake geheimhouding

Het normenkader voor ambtsdragers

232. De integriteit van een ambtsdrager komt in gevaar als hij informatie, die (nog) niet openbaar is, gebruikt om zichzelf of anderen ermee te bevoordelen. In de Algemene wet bestuursrecht is een geheimhoudingsplicht geformuleerd. Hierin is opgenomen, kort gesteld, dat een ieder die bij zijn taak voor de gemeente de beschikking krijgt over gegevens waarvan hij het vertrouwelijke karakter kent of redelijkerwijs moet vermoeden, verplicht is tot geheimhouding van die gegevens, behoudens voor zover enig wettelijk voorschrift hem tot mededeling verplicht of uit zijn taak de noodzaak tot mededeling voortvloeit.⁸³
233. Het feit dat een zaak in een besloten vergadering wordt behandeld en de notulen niet openbaar zijn, betekent niet zonder meer dat de leden verplicht zijn tot geheimhouding. Deze moet nadrukkelijk worden opgelegd. Op grond van de Gemeentewet kunnen de gemeenteraad, een commissie, het college en de burgemeester geheimhouding opleggen.⁸⁴ Deze geheimhouding dient door een ieder in acht te worden genomen totdat deze wordt opgeheven. Verder kan op

⁸³ Artikel 2:5 Algemene wet bestuursrecht.

⁸⁴ Artikel 25 Gemeentewet en artikel 55 Gemeentewet.

basis van de Wet Openbaarheid van Bestuur het verstrekken van informatie achterwege blijven na een daarop gerichte belangenafweging.⁸⁵ Schending van de geheimhoudingsplicht is strafrechtelijk gesanctioneerd.⁸⁶

234. In de Gedragscodes van de gemeente is in relatie tot (het omgaan met) 'Informatie' vermeld dat een ambtsdrager ervoor zorgt dat vertrouwelijke en geheime informatie waarover hij beschikt, veilig wordt bewaard.⁸⁷ Verder mag een ambtsdrager niet ten eigen bate of ten bate van derden gebruik maken van in de uitoefening van het ambt verkregen niet openbare informatie.⁸⁸

Het normenkader voor ambtenaren

235. In de Ambtenarenwet is voor ambtenaren (en voormalig ambtenaren) een geheimhoudingsplicht vastgelegd.⁸⁹ In de eed- of belofteaflegging verklaren (of beloven) ambtenaren dat zij zorgvuldig zullen omgaan met informatie.⁹⁰ In de Gedragscode van de gemeente, zoals opgenomen in het Personeelshandboek, zijn nadere regels opgenomen over het omgaan met informatie door een ambtenaar van de gemeente. In de Gedragscode is onder meer vermeld dat een ambtenaar zich bewust is van het ambtsgeheim en daarom zorgvuldig omgaat met (vertrouwelijke) informatie richting collega's, familieleden, burgers, ondernemers en bezoekers van de gemeente. Verder mogen zakelijke systemen en informatie uitsluitend worden gebruikt voor het doel waarvoor toegang is verkregen.⁹¹
236. In de Gedragscode is verder vermeld dat een ambtenaar in overeenstemming met de Verordening op de ambtelijke bijstand en fractieondersteuning handelt indien een raadslid informatie wenst.⁹²

⁸⁵ Artikel 10 Wet Openbaarheid van Bestuur.

⁸⁶ Artikel 272 Wetboek van Strafrecht.

⁸⁷ Gedragscode integriteit raadsleden Edam-Volendam 2015 en Gedragscode integriteit burgemeester en wethouders Edam-Volendam 2015.

⁸⁸ Artikel 3 Gedragscode integriteit raadsleden Edam-Volendam 2015 en Gedragscode integriteit burgemeester en wethouders Edam-Volendam 2015.

⁸⁹ Artikel 9 Ambtenarenwet.

⁹⁰ Personeelshandboek gemeente Edam-Volendam, vastgesteld met ingang van 1 januari 2020, hoofdstuk 3. 'Regeling ambtseed of belofte en integriteitsverklaring'.

⁹¹ Personeelshandboek gemeente Edam-Volendam, vastgesteld met ingang van 1 januari 2020, hoofdstuk 4. 'Gedragscode'.

⁹² Personeelshandboek gemeente Edam-Volendam, vastgesteld met ingang van 1 januari 2020, hoofdstuk 4. 'Gedragscode'.

9.3 Bevindingen

237. Wij hebben geen aanwijzingen gevonden dat vigerende geheimhoudingsbepalingen zijn overtreden, waarbij wij het volgende opmerken.
238. Meerdere geïnterviewde subjecten van onderzoek hebben geïnsinueerd dat een subject van onderzoek, zijnde een voormalig lid van het college, de vigerende geheimhoudingsbepalingen zou hebben overtreden waarbij vertrouwelijke informatie met een fractie, media, een belanghebbende partij en/of een belangenorganisatie zou zijn gedeeld.
239. De geïnterviewde subjecten van onderzoek hebben niet geconcretiseerd:
- Welke informatie (zoals opgenomen in documenten en/of zoals aan de orde geweest tijdens beraadslagingen) vertrouwelijk c.q. geheim zou zijn;
 - Welke vertrouwelijke c.q. geheime informatie (zoals opgenomen in documenten en/of zoals aan de orde geweest tijdens beraadslagingen) zou zijn gedeeld.⁹³
240. Een uitzondering op het vermelde in de laatste bullet betreft door een subject van onderzoek overgelegde correspondentie; hieruit volgt echter niet eenduidig dat het voormalig lid van het college vertrouwelijke c.q. geheime informatie (zoals opgenomen in documenten en/of zoals aan de orde geweest tijdens beraadslagingen) zou hebben gedeeld.⁹⁴
241. Bij gebrek aan onderbouwing en verifieerbare gegevens is het geuite verwijt dan ook niet te onderzoeken en aldus (op grond van het uitgangspunt van de onschuldpresumptie) niet houdbaar.

⁹³ Een subject van onderzoek heeft in dit kader een mail aan de orde gesteld die zou kunnen zien op correspondentie tussen het voormalig lid van het college en een externe partij. Op onze vraag om te mogen beschikken over die mail, heeft betreffend subject van onderzoek ons na intern overleg het volgende bericht: 'Ik heb de betreffende mail opgezocht en er is inderdaad benoemd dat de mail/ informatie zeer vertrouwelijk was. Ik kan uw verzoek daarom niet inwilligen.'

⁹⁴ Uit de overgelegde correspondentie blijkt dat het voormalig lid van het college met (een vertegenwoordiger van) een externe partij communiceert over het dossier Lange Weeren en het voormalig lid van het college daarbij in voorkomende gevallen gebruik maakt van een privémailadres; wij beschikken verder over correspondentie tussen betreffende voormalig lid van het college en een andere (externe) partij waarbij het voormalig lid van het college eveneens gebruik maakt van een privémailadres.

DEEL II

10 Een beschouwing zijdens Intégis

242. Zoals uit deel I van dit rapport volgt, heeft ons onderzoek niet geleid tot de constatering van schendingen van wet- en regelgeving (op het gebied van integriteit).
243. Daarmee blijft de vraag onbeantwoord wat de verklaring zou kunnen zijn voor het feit dat het dossier Lange Weeren tot zoveel ‘dynamiek’ heeft geleid en zoveel ‘lading’ heeft gekregen. Om deze vraag te kunnen beantwoorden, hebben wij deze beschouwing toegevoegd aan onze bevindingen.
244. Het dossier Lange Weeren kenmerkt zich door (toenemend) wantrouwen bij een deel van de gemeenteraad jegens het college c.q. de door het college verstrekte informatie; deze informatie zou volgens een deel van de gemeenteraad (op onderdelen) onjuist dan wel onvolledig zijn (geweest). Van de mogelijke voedingsbodem voor dit wantrouwen zijn tijdens de interviews de volgende voorbeelden genoemd:
- De vermeend onjuiste interpretatie door het college van artikel 3.2 van de intentieovereenkomst tussen de gemeente en Scholtens Projecten II BV, luidend:
Partijen zullen zich maximaal inspannen om de derden te betrekken bij hun Onderzoek naar de ontwikkeling, om zo de haalbaarheid daarvan te vergroten.
 - Het vermeend achterhouden door het college van het verslag van de vergadering van de ARO⁹⁵ d.d. 16 september 2020⁹⁶ en in samenhang hiermee de uitleg die door het college aan de inhoud zou zijn gegeven;
 - Het vermeende verband tussen enerzijds de verkoop door Scholtens Groep van gronden aan de gemeente ten behoeve van de derde ontsluitingsweg en anderzijds de rol van Scholtens Groep bij de (mogelijke) gebiedsontwikkeling van Lange Weeren⁹⁷;
 - De vermeende onduidelijkheid over de reden(en) van het aftreden van het lid van het college dat ruimtelijke ordening in diens portefeuille had;

⁹⁵ Voor de achtergronden bij (de instelling van) de ARO verwijzen wij naar alinea 11 van bijlage 4. Wij merken hierbij op dat verslagen van vergaderingen van de ARO zijn opgenomen op de website van provincie Noord-Holland.

⁹⁶ Agendapunt 5 van de vergadering van de ARO betrof ‘Woningbouwontwikkeling De Lange Weeren, Volendam, gemeente Edam-Volendam’; de verslaglegging inzake dit vergaderpunt beslaat circa twee pagina’s waarin meermaals vermeld dat ‘de ARO adviseert [...]’.

⁹⁷ Wij verwijzen in deze naar paragraaf 7.4 van deel I van dit rapport.

- De vermeende ontbrekende onderbouwing van de stelling van het college dat een claim zou volgen indien de gemeente niet met Scholtens Groep ‘in zee zou gaan’;
- De positie die provincie Noord-Holland zou innemen in het dossier Lange Weeren, meer specifiek de uitingen van het college in deze versus de correspondentie van provincie Noord-Holland in deze;
- De vermeende tegenstelling tussen enerzijds de eerdere beperkte aandacht die het college aan de gebiedsontwikkeling van Lange Weeren zou hebben gegeven en anderzijds de latere haast die het college zou hebben gemaakt om tot besluitvorming over het dossier Lange Weeren te komen.

245. Het wantrouwen heeft er toe geleid dat een deel van de gemeenteraad ‘zelf aan de gang is gegaan’; betreffende raadsleden c.q. fracties ‘zochten haakjes’; zijn ‘zelf op onderzoek gegaan’; hebben zelfstandig met externe belanghebbenden contacten onderhouden; hebben zelf externe belanghebbenden om gegevens gevraagd en/of hebben van externe belanghebbenden gegevens ontvangen; hebben tijdens een raadsvergadering meningen van een externe belanghebbende voorgelezen; hebben eigen interpretaties gegeven aan verkregen gegevens en hebben de aldus verkregen gegevens en ‘hun’ interpretaties daarvan (zonder verificatie) gedeeld. Het was daarbij geen uitzondering dat raadsleden door geïnterviewde subjecten van onderzoek als ‘spreekbuis’ van externe belanghebbenden, waaronder belangenorganisaties, een ontwikkelaar en lokale aandeelhouders, werden gezien.
246. Het gevolg van al deze afzonderlijke informatievergaring is geweest dat (de leden van) het college en (de leden van) de gemeenteraad niet beschikten over dezelfde informatie. Deze uiteenlopende informatie heeft (dan ook) geen deel uitgemaakt van het reguliere proces van communicatie tussen de gemeenteraad en het college.
247. Als gevolg van dit alles was sprake van informatieongelijkheid die verder werd gecompliceerd door de verspreiding van informatie door onder meer media en belangenorganisaties.⁹⁸

⁹⁸ In voorkomende gevallen bestond ook informatieongelijkheid tussen raadsleden van coalitiepartijen en raadsleden van oppositiepartijen.

248. Informatieongelijkheid is zorgelijk als besluitvorming wordt gevraagd over een cruciale gebiedsontwikkeling. Net zo zorgelijk is dat de betrouwbaarheid van beschikbare en verspreide informatie niet was gewaarborgd omdat:

- Niet alle externe belanghebbenden om informatie is gevraagd;
- Externe belanghebbenden hun eigen afwegingen (zullen) hebben gemaakt bij het delen van informatie;
- De verkregen informatie niet is c.q. kon worden geverifieerd.

249. Als een concreet voorbeeld van het delen van informatie door externe belanghebbenden die daarbij hun eigen afwegingen hebben gemaakt, noemen wij een filmopname die door een oppositiepartij via formele en informele kanalen is gedeeld. Over deze opname heeft BPD ons desgevraagd als volgt bericht:

[...] Vanwege het feit dat KuiperCompagnons het stedenbouwkundig plan voor de locatie 'Broekgouw' heeft opgesteld, hebben wij KuiperCompagnons gevraagd deze stellingname van de gemeente ten aanzien van dichtheden en plankwaliteit van een reactie te voorzien. Wij meenden namelijk dat deze stelling van de kant van de gemeente niet juist was. Het filmpje dat vervolgens met KuiperCompagnons is gemaakt bevestigde onze veronderstelling. Omdat wij wisten dat met name de fractie [naam oppositiepartij] soortgelijke twijfels had over het standpunt van het college, hebben wij het filmpje met de fractie van [naam oppositiepartij] gedeeld. Wij hebben er daarbij bewust voor gekozen om het filmpje niet breder te verspreiden. Naar ons idee was het vanuit lobby perspectief vooral nuttig de fractie van [naam oppositiepartij] van deze informatie te voorzien.

250. Het bestaan van informatieongelijkheid en informatie waarvan de betrouwbaarheid niet was gewaarborgd heeft geleid tot het gebruik van irrationele argumenten, het uitdragen van onvoldragen standpunten, het voeren van ongelijkwaardige discussies en als gevolg daarvan een onzorgvuldig besluitvormingsproces. In voorkomende gevallen is zelfs een informele werkelijkheid ontstaan, onder meer doordat een raadslid telefonisch contact heeft opgenomen met de betrokken gedeputeerde. Wij hebben waargenomen dat de 'eigen' informatie werd beschouwd als 'de waarheid' en dat deze 'eigen' informatie aldus leidend was.

251. Het college heeft de geest van ‘eigen waarheden’ niet in de fles kunnen krijgen. Volgens meerdere geïnterviewden zou het college onvoldoende de regie hebben genomen; het college zou onvoldoende duidelijk zijn geweest en het college zou niet tijdig en ‘proactief’ de leiding hebben genomen, waarmee deze is weggegeven.⁹⁹
252. Los van wat hiervan waar mag zijn, wij achten het in ieder geval mogelijk dat onduidelijkheid is ontstaan doordat bescheiden in het dossier Lange Weeren soms moeilijk zijn te volgen en te doorgronden; daarbij lijkt duidelijkheid niet te zijn gezocht, maar eerder gemeden. Deze onduidelijkheid biedt ruimte voor verschillende interpretaties.
253. De notitie Nut en Noodzaak Lange Weeren, die begin 2017 in de vergadering van de gemeenteraad aan de orde is geweest, wijst reeds op het belang van het verkrijgen van duidelijkheid over diverse punten, waaronder het aantal te bouwen woningen, de hoogte en de aanwending van de bijdrage volgens het bestuursakkoord, het al dan niet integreren van de landschapszone en woningbouw alsmede de oppervlakte van de landschapszone.
254. Zoals volgt uit bijlage 4 bij dit rapport heeft de gemeenteraad begin 2017 in samenhang met de notitie Nut en Noodzaak Lange Weeren en na een aangenomen amendement geen besluit genomen over het (richt)aantal woningen; wel is besloten dat de exploitatie zal geschieden door de markt en niet door de gemeente; het college is opdracht gegeven hier verder invulling aan te geven.
255. Onze indruk is dat het een deel van de leden van de gemeenteraad onvoldoende duidelijk is welke implicaties dit uitgangspunt heeft; zo zijn tijdens de interviews immers geregeld vergelijkingen gemaakt met de gebiedsontwikkeling van de Broeckgouw, welk gebied de gemeente echter zelf heeft geëxploiteerd.
256. Daar komt bij dat de gemeenteraad en het college nimmer een goed inhoudelijk debat hebben gevoerd over de langetermijnvisie en het woonbeleid van de gemeente. Zo volgt uit bijlage 4 bij dit rapport dat de nadruk in de in 2017 vastgestelde woonvisie ligt op de kortere termijn en dat de gebiedsontwikkeling van Lange Weeren hierin geen grote rol speelt. Een

⁹⁹ Het is overigens mogelijk dat de eerdere samenstelling van het college en de recente wijziging van de samenstelling daaraan hebben bijgedragen.

langetermijnvisie definieert de uitgangspunten c.q. hoofdlijnen van het beleid en kan latere discussies over invulling van het beleid kanaliseren.

257. Naast vorenstaande onduidelijkheden kent het dossier Lange Weeren een extra dimensie doordat de eigendom van de gronden in het (mogelijk) te ontwikkelen gebied bij twee ontwikkelaars ligt; meerdere lokale aandeelhouders hebben een belang in één ontwikkelaar.
258. Subjecten van onderzoek kennen deze lokale aandeelhouders in meer of mindere mate invloed toe, bijvoorbeeld door te verwijzen naar een spandoek dat tegen de gevel van het plaatselijke ziekenhuis heeft gehangen waarvan een lokale aandeelhouder eigenaar zou zijn.
259. Deze vermeende invloed, uitingen en acties van belangenorganisaties alsmede de uitingen van ambtsdragers in de media geven de indruk dat sprake is van 'een wedstrijd tussen BPD en Scholtens'. Daardoor zijn de standpunten verhard en is de polarisatie toegenomen.
260. Los van de vraag wat het gewicht en de invloed is geweest van de afzonderlijke factoren die wij in het vorenstaande hebben genoemd, de gevolgen van de combinatie van al die factoren zijn wel zichtbaar. Zo hebben wij waargenomen dat raadsleden zich (al dan niet solitair) hebben beziggehouden met beleidsvoorbereiding¹⁰⁰; zij zijn dan ook 'op de stoel van het college gaan zitten'. Hiermee hangt samen dat de aandacht voor de inhoud zich heeft verplaatst naar de aandacht voor het proces.
261. De hiervoor geschetste dynamiek heeft geleid tot een cultuur waarin verwijten en aantijgingen jegens subjecten van onderzoek zijn verspreid zonder dat (zelfs maar een poging tot) verificatie heeft plaatsgevonden. Dat daarbij 'hard op de man is gespeeld en niet op de bal', vormde geen belemmering. Integendeel, 'namen en framen' leek soms wel een doel op zich. Er werd niet meer met elkaar gepraat maar vooral over elkaar; discussies zijn gevoerd over aangelegenheden die er niet toe (zouden moeten) doen.
262. Het was dan ook geen uitzondering dat oordelen werden gevormd over elkaars ingenomen standpunten, handelen en functioneren, zonder dat deze oordelen waren gebaseerd op

¹⁰⁰ In de vorm van het hebben van contacten met provincie Noord-Holland, een ontwikkelaar en belangenorganisaties.

(geverifieerde) feiten. Deze oordelen werden niet meer losgekoppeld van de inhoud als gevolg waarvan emoties de overhand kregen boven de ratio. Zo hebben subjecten van onderzoek tijdens de interviews met ons:

- Verklaard over door andere subjecten van onderzoek ingenomen standpunten c.q. wijzigingen van standpunten, veelal in samenhang met het dossier Lange Weeren, terwijl die andere subjecten van onderzoek een genoemd standpunt niet innemen c.q. hun standpunten niet hebben gewijzigd;
- Een voormalig raadslid verweten dat deze meermaals zou hebben gemeld uitsluitend raadslid te zijn (geworden) ‘ten behoeve van het eigen belang’ of woorden van gelijke strekking.¹⁰¹ Het is echter een ander raadslid geweest dat dit verwijt tijdens een raadsvergadering jegens het voormalig raadslid heeft gemaakt;
- Verklaard over door andere subjecten van onderzoek ondervonden c.q. bij andere fracties bestaande druk die echter door die andere subjecten van onderzoek c.q. binnen die andere fracties niet als zodanig is ervaren;
- Verklaard dat een raadslid zou zijn afgetreden vanwege specifieke redenen, terwijl het betrokken raadslid, daarnaar gevraagd, andere valide redenen heeft vermeld en toegelicht;
- Verklaard dat een lid van het college een raadslid ‘onheus heeft bejegend en verbaal grof heeft aangevallen’ en dat het raadslid daardoor onder druk zou zijn gezet; daarnaar gevraagd heeft het raadslid ons de betrekkelijkheid van het vorenstaande toegelicht en aangegeven het optreden van het lid van het college niet als een verwijt te zien.

263. Wij zijn van mening dat vorenstaande oordelen over andermans ingenomen standpunten, handelen en functioneren, zonder dat deze oordelen zijn gebaseerd op (geverifieerde) feiten, op gespannen voet staan met de waardigheid die een ambtsdrager betaamt.
264. Deze beschouwing is bewust in de ‘verleden tijd’ geschreven in de hoop en de verwachting dat de gemeenteraad, het college en de ambtenaren een ‘herstart’ kunnen maken bij de (mogelijke) gebiedsontwikkeling van Lange Weeren. Deze herstart kan met schone lei aanvangen nu uit

¹⁰¹ Betreffend voormalig raadslid heeft naar aanleiding van de inzage in de conceptteksten van dit rapport nadrukkelijk gesteld dit nimmer te hebben gemeld, omdat hij niet ‘ten behoeve van het eigen belang’ raadslid is geworden.

deel I van dit rapport volgt dat ons onderzoek niet heeft geleid tot geconstateerde schendingen van wet- en regelgeving (op het gebied van integriteit).

265. Om van de herstart een vliegende start te maken, geven wij u nadrukkelijk in overweging kennis te nemen van de in het volgende hoofdstuk opgenomen aanbevelingen.
266. Tot slot van deze beschouwing nog het volgende. Wij hebben veel waardering voor de wijze waarop de subjecten van onderzoek hun medewerking hebben verleend aan onderhavig, ingrijpende en sterk persoonsgerichte onderzoek. Wij hebben deze medewerking zonder uitzondering ervaren als constructief, onvoorwaardelijk, inhoudelijk en betrokken. Bij deze spreken wij daarvoor onze dank uit.

11 De aanbevelingen in samenhang met de doelstelling

267. In hoofdstuk 2 is de doelstelling van het onderzoek als volgt weergegeven:

De doelstelling van het onderzoek is, naast het verstrekken van inzicht in vorenstaande, gericht op:

- *het herstellen van het vertrouwen in de gemeenteraad en het college in algemene zin en specifiek ten aanzien van het dossier Lange Weeren;*
- *het herdefiniëren van de onderlinge omgangsvormen van de leden van de gemeenteraad en het college.*

268. Voor het te verstrekken inzicht verwijzen wij naar deel I van dit rapport.

269. Voor het herstellen van het vertrouwen en het herdefiniëren van de onderlinge omgangsvormen verwijzen wij primair naar hetgeen in hoofdstuk 10 is opgenomen. Daarover verder het volgende.

270. Wij bevelen aan, alvorens een besluit te nemen inzake het dossier Lange Weeren, dat de gemeenteraad een raadscommissie (met ervaren leden van de gemeenteraad) instelt die de besluitvorming van de gemeenteraad over het dossier Lange Weeren voorbereidt en met het college over dit dossier overlegt.

271. In aansluiting hierop bevelen wij aan dat de gemeenteraad voornoemde raadscommissie verzoekt ten aanzien van het dossier Lange Weeren een nulmeting te verrichten, waarbij belangrijke inhoudelijke vragen over het dossier Lange Weeren worden geïnventariseerd en geformuleerd.¹⁰²

272. Hierop zal het college worden verzocht de vragen eenduidig, onderbouwd, beargumenteerd en daarmee afdoende te beantwoorden. Wij bevelen aan dat de vragen en antwoorden worden vastgelegd in een document dat mede de basis vormt voor besluitvorming over het dossier Lange Weeren.

¹⁰² De in bijlage 4 opgenomen hoofdlijnen van besluiten en overeenkomsten die (een voornaam deel van) het kader vormen voor de (mogelijke) ontwikkeling van de locatie Lange Weeren kunnen daarbij als basis dienen.

273. Doelstelling is aldus een juist en volledig complex van feiten en omstandigheden te realiseren teneinde het wantrouwen van een deel van de gemeenteraad jegens de door het college verstrekte informatie weg te nemen.
274. Wij bevelen verder aan dat het college, vanaf het moment dat dit document is vastgesteld, de regie neemt over het dossier Lange Weeren.
275. Verder bevelen wij aan dat de gemeenteraad en het college met elkaar in gesprek gaan over de visie op (de scheiding van) de rollen van de gemeenteraad en het college. Wij geven in overweging deze sessie:
- Te laten plaatsvinden onder voorzitterschap van een bestuurskundige;
 - Van schriftelijke verslaglegging te voorzien.
276. Tot slot bevelen wij aan dat de gemeenteraad en het college inhoudelijk en breed aandacht besteden aan de bij de gemeente vigerende gedrags- en integriteitsbepalingen nu uit ons onderzoek is gebleken dat deze ‘niet leven’, hetgeen er toe leidt dat het subjecten van onderzoek in voorkomende gevallen aan inhoudelijke kennis daarover ontbreekt.

Intégis BV
namens deze,

w.g.

B. Bruin RA
Directeur

Bijlage 1

Overzicht 39 genodigden

Wij hebben 39 personen, zijnde (voormalige) leden van de gemeenteraad, (voormalige) leden van het college en ambtenaren, uitgenodigd om medewerking te verlenen aan ons onderzoek; de 39 genodigden zijn hieronder per categorie op alfabetische volgorde weergegeven.¹

(voormalige) leden van de gemeenteraad

Response	Percentage
Yes, the U.S. should take action to address climate change	95%
No, the U.S. should not take action to address climate change	5%

¹ In de periode vanaf 9 oktober 2019 was [REDACTED] zowel lid van de gemeenteraad als lid van het college. In onderstaande overzicht is [REDACTED] opgenomen onder de categorie '(voormalige) leden van het college' vanwege zijn huidige functie.

[Redacted text block]

(voormalige) leden van het college

[Redacted text block]

ambtenaren

[Redacted text block]

Bijlage 2

Vragenlijst

Invulinstructie

Wij verzoeken u de vragenlijst te printen en handgeschreven (dus 'met de hand') in te vullen.

Wij verzoeken u zo veel als mogelijk blokletters te hanteren.

Wij verzoeken u de 'ja/nee-vragen' te beantwoorden door het betreffende vakje bij ja of nee aan te kruisen.

Wij verzoeken u de ingevulde vragenlijst te voorzien van uw handtekening, de integrale vragenlijst te scannen en deze vervolgens per mail aan Integis te retourneren.

Wij sturen u deze vragenlijst, die deel uitmaakt van het onderzoek van Integis BV, persoonlijk en vertrouwelijk toe.

Vragenlijst

1. Wat zijn uw volledige voor- en achternaam, wat is uw geboortedatum, wat is uw adres, postcode en woonplaats en wat is (zijn) uw functie(s)?

[Deze functies zien op andere functies dan functies in samenhang met gemeente Edam-Volendam. Als uw huidige functie een andere is dan de functie(s) die u op of na (peildatum) 9 oktober 2019 vervulde, verzoeken wij u deze functie(s) ook te vermelden.

NB: Zie vraag 15 voor vragen die zien op nevenfuncties.

NB: Zie vraag 5 voor vragen die zien op een 'eigen' onderneming.]

Voor- en achternaam:	
Geboortedatum:	
Adres, postcode en woonplaats:	
Huidige functie(s):	
Functie(s) op / na 9 oktober 2019:	

2. Heeft u een partner?☐ Ja☐ Nee

[Wij doelen in casu op een huwelijkspartner, een geregistreerd partner, een fiscaal partner, een samenwonende partner of een partner waarmee u anderszins een duurzame relatie onderhoudt.]

Zo ja, wat zijn de volledige voor- en achternaam van uw partner, wat is zijn/haar geboortedatum en wat is (zijn) zijn/haar functie(s)?

[NB: Zie vraag 16 voor vragen die zien op nevenfuncties.

NB: Zie vraag 5 voor vragen die zien op een 'eigen' onderneming.]

Voor- en achternaam:	
Geboortedatum:	
Huidige functie(s):	

3. Bent u en/of uw partner en/of een (stief)kind (vanaf 18 jaar) en/of een (schoon)ouder werkzaam (geweest) bij:

- 'BPD', waaronder BPD Ontwikkeling BV, BPD Europe BV en/of (andere) aan 'BPD' gelieerde ondernemingen;
- Project Lange Weeren BV, [redacted] BV, [redacted] BV, [redacted] BV, [redacted] BV, [redacted] BV, [redacted] BV, [redacted] BV en/of [redacted] BV;
- 'Scholtens', waaronder Scholtens Projecten II BV, [redacted] BV, [redacted] BV, [redacted] BV en/of (andere) aan 'Scholtens' gelieerde ondernemingen;
- een (andere) onderneming of instelling die betrokken is bij en/of relevant is voor locatie Lange Weeren?

☐ Ja

☐ Nee

Zo ja, kunt u specificeren wie het betreft, welke functie wordt/werd bekleed en welke organisatie het betreft/betrof?

Toelichting:

--

4. Heeft u familieleden (anders dan bij vraag 3) dan wel vrienden/kennissen die werkzaam is of zijn (geweest) bij:

- 'BPD', waaronder BPD Ontwikkeling BV, BPD Europe BV en/of (andere) aan 'BPD' gelieerde ondernemingen;
- Project Lange Weeren BV, [redacted] BV, [redacted] BV, [redacted] BV, [redacted] BV, [redacted] BV, [redacted] BV, [redacted] BV en/of [redacted] BV;
- 'Scholtens', waaronder Scholtens Projecten II BV, [redacted] BV, [redacted] BV, [redacted] BV en/of (andere) aan 'Scholtens' gelieerde ondernemingen;
- een (andere) onderneming of instelling die betrokken is bij en/of relevant is voor locatie Lange Weeren?

☐ Ja

☐ Nee

Zo ja, kunt u specificeren welke familieleden dan wel vrienden/kennissen het betreft, welke functie wordt/werd bekleed en welke organisatie het betreft/betraf?

Toelichting:

--

5. Bent u en/of uw partner en/of een (stief)kind vanaf 18 jaar en/of een (schoon)ouder eigenaar van een eenmanszaak, firmant van een vennootschap onder firma dan wel (direct of indirect) aandeelhouder van een besloten of naamloze vennootschap?
- ☐ Ja ☐ Nee

Zo ja, kunt u dit toelichten en daarbij aangeven:

- de naam, rechtsvorm en het KvK-nummer van de onderneming(en);
- de aard en omvang van het belang?

Toelichting:

6. Indien u de vorige vraag met 'ja' heeft beantwoord, onderhoudt/onderhield deze onderneming vanaf (peildatum) 9 oktober 2019 zakelijke betrekkingen met:

- 'BPD', waaronder BPD Ontwikkeling BV, BPD Europe BV en/of (andere) aan 'BPD' gelieerde ondernemingen;
- Project Lange Weeren BV, [redacted] BV, [redacted] BV, [redacted] BV, [redacted] BV, [redacted] BV, [redacted] BV, [redacted] BV en/of [redacted] BV;
- 'Scholtens', waaronder Scholtens Projecten II BV, [redacted] BV, [redacted] BV, [redacted] BV en/of (andere) aan 'Scholtens' gelieerde ondernemingen;
- een (andere) onderneming of instelling die betrokken is bij en/of relevant is voor locatie Lange Weeren?

[Indien u de vorige vraag met 'nee' heeft beantwoord, kruis dan 'N.v.t.' aan.]

☐ N.v.t.

☐ Ja

☐ Nee

Zo ja, kunt u dit toelichten en daarbij aangeven:

- (sinds en tot) wanneer sprake is/was van een zakelijke relatie;
- wat de aard van de zakelijke relatie is/was?

Toelichting:

--

7. Heeft u familieleden dan wel vrienden/kennissen die eigenaar zijn van een eenmanszaak, firmant zijn van een vennootschap onder firma dan wel (direct of indirect) aandeelhouder zijn een besloten of naamloze vennootschap die vanaf peildatum 9 oktober 2019 zakelijke betrekkingen onderhoud(en) met:

- 'BPD', waaronder BPD Ontwikkeling BV, BPD Europe BV en/of (andere) aan 'BPD' gelieerde ondernemingen;
 - Project Lange Weeren BV, [REDACTED] BV, [REDACTED] BV, [REDACTED] BV, [REDACTED] BV, [REDACTED] BV, [REDACTED] BV, [REDACTED] BV en/of [REDACTED] BV;
 - 'Scholtens', waaronder Scholtens Projecten II BV, [REDACTED] BV, [REDACTED] BV, [REDACTED] BV en/of (andere) aan 'Scholtens' gelieerde ondernemingen;
 - een (andere) onderneming of instelling die betrokken is bij en/of relevant is voor locatie Lange Weeren?
- ☐ Ja ☐ Nee

Zo ja, kunt u dit toelichten en daarbij aangeven:

- de naam van uw familieleden dan wel vrienden/kennissen alsmede de namen van de eenmanszaak, de vennootschap onder firma en/of de besloten of naamloze vennootschap;
- (sinds en tot) wanneer sprake is/was van zakelijke betrekkingen;
- wat de aard en omvang van de zakelijke betrekkingen is/was?

Toelichting:

--

8. Heeft/had u en/of uw partner en/of een (stief)kind vanaf 18 jaar en/of een (schoon)ouder en/of andere familieleden en/of vrienden/kennissen vanaf peildatum 9 oktober 2019 financiële belangen in:

- 'BPD', waaronder BPD Ontwikkeling BV, BPD Europe BV en/of (andere) aan 'BPD' gelieerde ondernemingen;
- Project Lange Weeren BV, [redacted] BV, [redacted] [redacted] BV, [redacted] BV, [redacted] BV, [redacted] BV, [redacted] BV, [redacted] BV en/of [redacted] BV;
- 'Scholtens', waaronder Scholtens Projecten II BV, [redacted] BV, [redacted] BV, [redacted] BV en/of (andere) aan 'Scholtens' gelieerde ondernemingen;
- een (andere) onderneming of instelling die betrokken is bij en/of relevant is voor locatie Lange Weeren?

[Als financiële belangen worden onder meer gezien het (direct of indirect) houden van aandelen in, het verstrekken van leningen aan, het verkrijgen van leningen van, het hebben van vorderingen op, het hebben van schulden aan, het verhuren aan en het huren van.]

Zo ja, kunt u dit toelichten en daarbij aangeven:

- (sinds en tot) wanneer sprake is/was van een financieel belang;
- wat de aard en omvang van het financieel belang is/was?

Toelichting:

9. Heeft u opgave van uw financiële belangen gedaan bij gemeente Edam-Volendam?

☐ Ja

☐ Nee

10. Heeft/had u en/of uw partner en/of een (stief)kind vanaf 18 jaar en/of een (schoon)ouder vanaf peildatum 9 oktober 2019 financiële belangen in eenmanszaken, vennootschappen onder firma, besloten en/of naamloze vennootschappen (niet zijnde beursgenoteerde ondernemingen) die zakelijke betrekkingen onderhouden/onderhielden met:

- 'BPD', waaronder BPD Ontwikkeling BV, BPD Europe BV en/of (andere) aan 'BPD' gelieerde ondernemingen;
- Project Lange Weeren BV, [redacted] BV, [redacted] BV, [redacted] BV, [redacted] BV, [redacted] BV, [redacted] BV, [redacted] BV en/of [redacted] BV;
- 'Scholtens', waaronder Scholtens Projecten II BV, [redacted] BV, [redacted] BV, [redacted] BV en/of (andere) aan 'Scholtens' gelieerde ondernemingen;
- een (andere) onderneming of instelling die betrokken is bij en/of relevant is voor locatie Lange Weeren?

[Als financiële belangen worden onder meer gezien het (direct of indirect) houden van aandelen in, het verstrekken van leningen aan, het verkrijgen van leningen van, het hebben van vorderingen op, het hebben van schulden aan, het verhuren aan en het huren van.]

☐ Ja

☐ Nee

Zo ja, kunt u dit toelichten en daarbij aangeven:

- welke eenmanszaken, vennootschappen onder firma, besloten en/of naamloze vennootschappen het betreft;
- (sinds en tot) wanneer sprake is/was van een financieel belang;
- wat de aard en omvang van het financieel belang is/was?

Toelichting:

11. Bezit u en/of uw partner en/of een (stief)kind vanaf 18 jaar en/of een (schoon)ouder gronden in of aangrenzend aan locatie Lange Weeren?

☐ Ja ☐ Nee

Zo ja, kunt u de aard, het (kadastrale) adres c.q. de (kadastrale) adressen vermelden?

Toelichting:

--

12. Bent u voornemens om gronden te verwerven op locatie Lange Weeren dan wel heeft u zich daartoe reeds verplicht?

☐ Ja ☐ Nee

Zo ja, kunt u dit toelichten?

Toelichting:

--

13. Vertegenwoordigt of adviseert u (zoals bijvoorbeeld maar niet uitsluitend in uw hoedanigheid van advocaat, adviseur of gemachtigde) thans of heeft u vanaf 9 oktober 2019 vertegenwoordigd of geadviseerd:

- 'BPD', waaronder BPD Ontwikkeling BV, BPD Europe BV en/of (andere) aan 'BPD' gelieerde ondernemingen;
- Project Lange Weeren BV, [REDACTED] BV, [REDACTED] BV, [REDACTED] BV, [REDACTED] BV, [REDACTED] BV, [REDACTED] BV, [REDACTED] BV en/of [REDACTED] BV;
- 'Scholtens', waaronder Scholtens Projecten II BV, [REDACTED] BV, [REDACTED] BV, [REDACTED] BV en/of (andere) aan 'Scholtens' gelieerde ondernemingen;
- een (andere) onderneming of instelling die betrokken is bij en/of relevant is voor locatie Lange Weeren?

☐ Ja

☐ Nee

Zo ja, kunt u dit toelichten?

Toelichting:

14. Vervult/vervulde u en/of uw partner en/of een (stief)kind vanaf 18 jaar en/of een (schoon)ouder thans of vanaf 9 oktober 2019 bestuurlijke functies bij rechtspersonen (besloten vennootschappen, naamloze vennootschappen, stichtingen, verenigingen) die op enige wijze en in enige mate gerelateerd zijn aan locatie Lange Weeren?
- ☐ Ja ☐ Nee

Zo ja, kunt u dit toelichten en daarbij aangeven:

- wie het betreft;
- welke rechtspersoon dit betreft;
- wat de aard van de functie is?

Toelichting:

15. Heeft u (andere) al dan niet bezoldigde nevenfuncties?
- ☐ Ja ☐ Nee

Zo ja, kunt u dit toelichten en daarbij per nevenfunctie aangeven:

- welke nevenfunctie het betreft;
- bij welke organisatie de nevenfunctie wordt vervuld;
- wat de aard van de werkzaamheden is;
- of het een al dan niet bezoldigde functie is?

Toelichting:

16. Heeft uw partner andere al dan niet bezoldigde nevenfuncties?

[Indien u vraag 2 met 'nee' heeft beantwoord, kruis dan 'N.v.t.' aan.]

- ☐ N.v.t. ☐ Ja ☐ Nee

Zo ja, kunt u dit toelichten en daarbij per nevenfunctie aangeven:

- welke nevenfunctie het betreft;
- bij welke organisatie de nevenfunctie wordt vervuld;
- wat de aard van de werkzaamheden is;
- of het een al dan niet bezoldigde functie is?

Toelichting:

--

17. Heeft u in relatie tot locatie Lange Weeren geschenken en/of giften¹ ontvangen die een (geschatte) waarde van meer dan € 50 vertegenwoordigen?

- ☐ Ja ☐ Nee

Zo ja, kunt u deze geschenken en/of giften toelichten in de zin van aard, omvang, frequentie en wederpartij?

Toelichting:

--

¹ Uitgezonderd excursies, evenementen en buitenlandse reizen; daarvoor verwijzen wij naar vraag 19.

18. Heeft u vanaf 9 oktober 2019 geschenken en/of giften² ontvangen die een (geschatte) waarde van meer dan € 50 vertegenwoordigen van:

- 'BPD', waaronder BPD Ontwikkeling BV, BPD Europe BV en/of (andere) aan 'BPD' gelieerde ondernemingen;
- Project Lange Weeren BV, [redacted] BV, [redacted] BV, [redacted] BV, [redacted] BV, [redacted] BV, [redacted] BV, [redacted] BV en/of [redacted] BV;
- 'Scholtens', waaronder Scholtens Projecten II BV, [redacted] BV, [redacted] BV, [redacted] BV en/of (andere) aan 'Scholtens' gelieerde ondernemingen;
- een (andere) onderneming of instelling die betrokken is bij en/of relevant is voor locatie Lange Weeren?

☐ Ja

☐ Nee

Zo ja, kunt u deze geschenken en/of giften toelichten in de zin van aard, omvang, frequentie en wederpartij?

Toelichting:

--

² Uitgezonderd excursies, evenementen en buitenlandse reizen; daarvoor verwijzen wij naar vraag 19.

19. Heeft u vanaf 9 oktober 2019 deelgenomen aan excursies, evenementen en buitenlandse reizen die zijn aangeboden c.q. betaald door:

- 'BPD', waaronder BPD Ontwikkeling BV, BPD Europe BV en/of (andere) aan 'BPD' gelieerde ondernemingen;
- Project Lange Weeren BV, [redacted] BV, [redacted] BV, [redacted] BV, [redacted] BV, [redacted] BV, [redacted] BV, [redacted] BV en/of [redacted] BV;
- 'Scholtens', waaronder Scholtens Projecten II BV, [redacted] BV, [redacted] BV, [redacted] BV en/of (andere) aan 'Scholtens' gelieerde ondernemingen;
- een (andere) onderneming of instelling die betrokken is bij en/of relevant is voor locatie Lange Weeren?

☐ Ja

☐ Nee

Zo ja, kunt u deze betaalde excursies, evenementen en buitenlandse reizen toelichten in de zin van aard, omvang, frequentie en wederpartij?

Toelichting:

20. Heeft u en/of uw partner en/of een (stief)kind vanaf 18 jaar en/of een (schoon)ouder producten, diensten en/of faciliteiten ontvangen c.q. afgenomen van:

- 'BPD', waaronder BPD Ontwikkeling BV, BPD Europe BV en/of (andere) aan 'BPD' gelieerde ondernemingen;
- Project Lange Weeren BV, [redacted] BV, [redacted] BV, [redacted] BV, [redacted] BV, [redacted] BV, [redacted] BV, [redacted] BV en/of [redacted] BV;
- 'Scholtens', waaronder Scholtens Projecten II BV, [redacted] BV, [redacted] BV, [redacted] BV en/of (andere) aan 'Scholtens' gelieerde ondernemingen;
- een (andere) onderneming of instelling die betrokken is bij en/of relevant is voor locatie Lange Weeren?

☐ Ja

☐ Nee

Zo ja, kunt u dit toelichten en daarbij aangeven:

- wie de ontvanger c.q. afnemer is;
- wie de aanbieder is;
- welke producten, diensten en/of faciliteiten het betreft?

Toelichting:

21. Heeft de politieke partij waarvan u lid bent donaties en/of giften ontvangen van personen en/of partijen die (kunnen) samenhangen met locatie Lange Weeren?

☐ Ja ☐ Nee

Zo ja, kunt u deze donaties en/of giften specificeren naar tijdstip, bedrag en wederpartij?

Toelichting:

--

22. Heeft u een LinkedIn-profiel?

☐ Ja ☐ Nee

Zo ja, was uw LinkedIn-profiel medio juni 2021 nog actueel?

☐ Ja ☐ Nee

23. Bent u en/of uw partner en/of een (stief)kind vanaf 18 jaar en/of een (schoon)ouder woonachtig naast of grenzend aan locatie Lange Weeren?

☐ Ja ☐ Nee

Zo ja, kunt u toelichten wie dit betreft en wat het adres is?

Toelichting:

--

24. Wordt uw woonsituatie beïnvloed ten gevolge van (mogelijke) bebouwing op locatie Lange Weeren?

- ☐ Ja ☐ Nee

25. Heeft u zich vanaf 9 oktober 2019 inzake locatie Lange Weeren geuit op social media van de politieke partij waaraan u verbonden bent?

- ☐ Ja ☐ Nee

Zo ja, kunt u dit toelichten?

Toelichting:

--

26. Heeft u zich vanaf 9 oktober 2019 inzake locatie Lange Weeren geuit op (een) persoonlijk(e) social media-account(s)?

- ☐ Ja ☐ Nee

Zo ja, kunt u dit toelichten?

Toelichting:

--

27. Heeft u een (juridisch) dispuut met personen en/of partijen die betrokken zijn bij locatie Lange Weeren?

☐ Ja ☐ Nee

Zo ja, kunt u dit toelichten?

Toelichting:

28. Is u tijdens een stemming in enig gremium opgedrongen een zeker standpunt in te nemen in samenhang met locatie Lange Weeren?

☐ Ja ☐ Nee

Zo ja, kunt u dit toelichten?

Toelichting:

29. Heeft u in enig gremium druk of dwang ervaren en/of heeft u zich anderszins niet vrij gevoeld inzake uw positie, houding en stemgedrag in samenhang met locatie Lange Weeren?

☐ Ja

☐ Nee

Zo ja, kunt u dit toelichten?

Toelichting:

--

30. Bent u bekend met de gedrags- en integriteitscodes en -regelingen van gemeente Edam-Volendam?

☐ Ja

☐ Nee

Zo ja, kunt u toelichten wanneer en op welke wijze u hiermee bekend bent geraakt?

Toelichting:

--

31. Is er anderszins nog iets dat u vermeldenswaardig vindt in het kader van dit onderzoek?
- ☐ Ja ☐ Nee

Zo ja, kunt u deze toelichten?

Toelichting:

Ik heb alle vragen naar waarheid beantwoord:

Datum:

Naam:

Plaats:

Handtekening:

Bijlage 3
Werkdocument
interviews

1. Toelichting geïnterviewde op antwoorden vragenlijst!
2. Vraag of onderwerpen / vragen hebben ontbroken!
3. Vragenlijst doorlopen!
4. Kent u personen die verbonden zijn aan Scholtens, BPD en daaraan verbonden partijen volgens de vragenlijst?
 - 'BPD', waaronder BPD Ontwikkeling BV, BPD Europe BV en/of (andere) aan 'BPD' gelieerde ondernemingen;
 - Project Lange Weeren BV, [REDACTED] BV, [REDACTED] BV, [REDACTED] BV, [REDACTED] BV, [REDACTED] BV, [REDACTED] BV en/of [REDACTED] BV;
 - 'Scholtens', waaronder Scholtens Projecten II BV, [REDACTED] BV, [REDACTED] BV, [REDACTED] BV en/of (andere) aan 'Scholtens' gelieerde ondernemingen;
 - een (andere) onderneming of instelling die betrokken is bij en/of relevant is voor locatie Lange Weeren?
5. Heeft u contact(en) gehad met personen die verbonden zijn aan Scholtens, BPD en daaraan verbonden partijen volgens de vragenlijst?
6. Zo ja, wie alsmede aard, tijdstippen, frequentie en samenstelling van de contacten?
7. Bent u zelf onderwerp van insinuaties, verwijten e.d. in samenhang met locatie Lange Weeren? Eventuele onderbouwing c.q. weerlegging (documenten, mails, personen die deze kunnen bevestigen)
8. Kent u (specifieke) door anderen geuite insinuaties, verwijten e.d. in samenhang met locatie Lange Weeren? Eventuele onderbouwing c.q. weerlegging (documenten, mails, personen die deze kunnen bevestigen)
9. Kent u insinuaties, verwijten e.d. in algemene zin in samenhang met locatie Lange Weeren? Eventuele onderbouwing c.q. weerlegging (documenten, mails, personen die deze kunnen bevestigen)
10. Wie zijn de relevante personen / partijen in deze?
11. Bent u bekend met?
 - Stichting [REDACTED]
 - Stichting [REDACTED]
 - Stichting [REDACTED]
12. Wat weet u van partijdonaties?
13. Heeft u persoonlijk belang bij bebouwing op Lange Weeren, ruimtelijk, belegging, kinderen?
14. Heeft de fractie invloed gehad op uw houding c.q. stemming ten aanzien van Lange Weeren?
15. Heeft de media invloed gehad op uw houding c.q. stemming ten aanzien van Lange Weeren?
16. Hebben belangengroeperingen invloed gehad op uw houding c.q. stemming ten aanzien van Lange Weeren?
17. Bent u bekend met voorvallen waarin collegeleden, raadsladen dan wel ambtenaren de opgelegde vertrouwelijkheid/geheimhoudingsbepalingen hebben geschonden?
18. Wat is uw visie inzake de ontwikkeling van locatie Lange Weeren?

Bijlage 4

Achtergronden gebied Lange Weeren

1 Achtergronden gebied Lange Weeren

1.1 Inleiding

01. In deze bijlage gaan wij op hoofdlijnen in op de besluiten en overeenkomsten die (een voornaam deel van) het kader vormen voor de (mogelijke) ontwikkeling van het gebied Lange Weeren. Deze bijlage sluit af met een paragraaf waarin wij - eveneens op hoofdlijnen - ingaan op het in mei 2021 aangehouden voorstel aan de gemeenteraad.¹

02. De tekst in deze bijlage is door ons opgesteld na analyse van bescheiden afkomstig uit openbare bronnen, zoals bijvoorbeeld de website van de gemeente, en het stellen van enkele vragen aan de projectleider van de gemeente.² Wij hebben het afdelingshoofd Ruimtelijke Ontwikkeling van de gemeente de concepttekst van deze bijlage voorgelegd en hem verzocht de concepttekst marginaal te beoordelen op volledigheid en juistheid.³ Dit heeft geleid tot enkele wijzingen van mineure aard.

03. Achtereenvolgens komen aan de orde:
 - Het Bestuursakkoord Pilot Waterland (paragraaf 1.2);
 - Het raadsbesluit inzake de Structuurvisie Edam-Volendam (paragraaf 1.3);
 - Het raadsbesluit inzake de notitie Nut en Noodzaak Lange Weeren (paragraaf 1.4);
 - Het raadsbesluit inzake de Beheersverordening Lange Weeren (paragraaf 1.5);
 - De intentieovereenkomsten met Scholtens Projecten II BV (paragraaf 1.6);
 - Het in mei 2021 aangehouden voorstel aan de gemeenteraad (paragraaf 1.7).

¹ Zoals vermeld in paragraaf 4.3 van de rapportage heeft ons onderzoek zich nadrukkelijk niet gericht op (de inhoud van) het dossier Lange Weeren, waaronder het (doorlopen) proces en de juistheid, volledigheid en tijdigheid van door subjecten van onderzoek en (andere) personen en partijen overgelegde informatie.

² Zie in deze alinea 50 in paragraaf 1.6 van onderhavige bijlage. Voorts hebben wij desgevraagd van de projectleider van de gemeente het Bestuursakkoord (zie paragraaf 1.2), de notitie Nut en Noodzaak (zie paragraaf 1.4) en de intentieovereenkomsten (zoals genoemd in alinea 45 en alinea 47 van paragraaf 1.6) ontvangen; alle overige in onderhavige bijlage aangehaalde documenten hebben wij via openbare bronnen verzameld.

³ Onze vraag inzake de volledigheid zag op de vraag of al dan niet besluiten en/of overeenkomsten die een voornaam deel van het kader betreffen, ontbreken; onze vraag betreffende de juistheid zag op de vraag of de concepttekst van deze bijlage onjuistheden bevat.

1.2 Het Bestuursakkoord Pilot Waterland

1.2.1 De aanloop naar het bestuursakkoord

04. In 2003 is het *Streekplan Noord-Holland Zuid* door provinciale staten vastgesteld. Dit streekplan kent voor de regio Waterland tot 2020 een bouwopgave van 3.000 binnenstedelijk te realiseren woningen en 3.000 te bouwen woningen op nieuwe locaties.
05. Bij de vaststelling van het streekplan is bepaald dat bij de uitwerking daarvan 'de locatie' Lange Weeren in de gemeente Edam-Volendam moet worden betrokken; in de *Streekplanuitwerking Waterlands Wonen* uit 2006 is sprake van een aantal van 740 woningen op deze locatie.
06. In deze periode maakt de regio Waterland deel uit van de Rijksbufferzone Amsterdam-Purmerend. Over Rijksbufferzones is in de in mei 2005 door de Tweede Kamer vastgestelde *Nota Ruimte* vermeld dat (i) de dagrecreatieve functie van de Rijksbufferzones verder moet worden versterkt, (ii) provincies voor de Rijksbufferzones een planologisch regime vaststellen, gericht op het vrijwaren van de gebieden van verdere verstedelijking en (iii) het Rijk toetst of het regime overeenkomt met de planologische doelstellingen voor de Rijksbufferzones.
07. In een in 2007 verschenen *Herziening van het Streekplan Noord-Holland Zuid*, bedoeld om het streekplan af te stemmen op de *Nota Ruimte*, is vermeld dat 'de toekomstige woninglocatie De Lange Weeren' geen onderdeel uitmaakt van de Rijksbufferzone en voor de uitwerking de *Streekplanuitwerking Waterlands Wonen* van toepassing is.
08. Door Gedeputeerde Staten van provincie Noord-Holland is bij de behandeling van de herziening van het streekplan vermeld dat het ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer ('VROM') stelt dat 'de woningbouwlocatie Lange Weeren' strijdig is met het Rijksbufferzonebeleid uit de *Nota Ruimte*, waarbij kort gesteld de reactie van Gedeputeerde Staten van provincie Noord-Holland is dat Lange Weeren reeds als woningbouwlocatie is aangewezen in de *Streekplanuitwerking Waterlands Wonen*.
09. Overleg tussen het ministerie van VROM en provincie Noord-Holland gericht op het doorbreken van de impasse heeft geresulteerd in een afspraak over een Pilot Waterland, waarover hierna meer.

10. Op 1 juli 2008 is de nieuwe *Wet ruimtelijke ordening* ('Wro') in werking getreden die onder meer verlangt dat het Rijk en iedere provincie en gemeente een structuurvisie met de hoofdlijnen van het ruimtelijk beleid vaststelt.
11. Op 21 juni 2010 is de *Provinciale Ruimtelijke Verordening Structuurvisie* vastgesteld, als opvolger van het streekplan. Uitvloeisel daarvan is onder meer de instelling van een Adviescommissie Ruimtelijke Ontwikkeling ('ARO'). In de structuurvisie van provincie Noord-Holland is vermeld dat (i) voor de gebieden die aangeduid zijn als Rijksbufferzone 'een bestemmingsplan verdere verstedelijking niet mogelijk' maakt en (ii) Gedeputeerde Staten, gehoord de ARO, ontheffing kunnen verlenen voor woningbouw overeenkomstig de afspraken tussen Rijk en provincie Noord-Holland met betrekking tot de Pilot Waterland.
12. De afspraken over de Pilot Waterland zijn, nadat ook de relevante gemeentebestuurders zijn betrokken, vastgelegd in het in 2011 ondertekende bestuursakkoord.

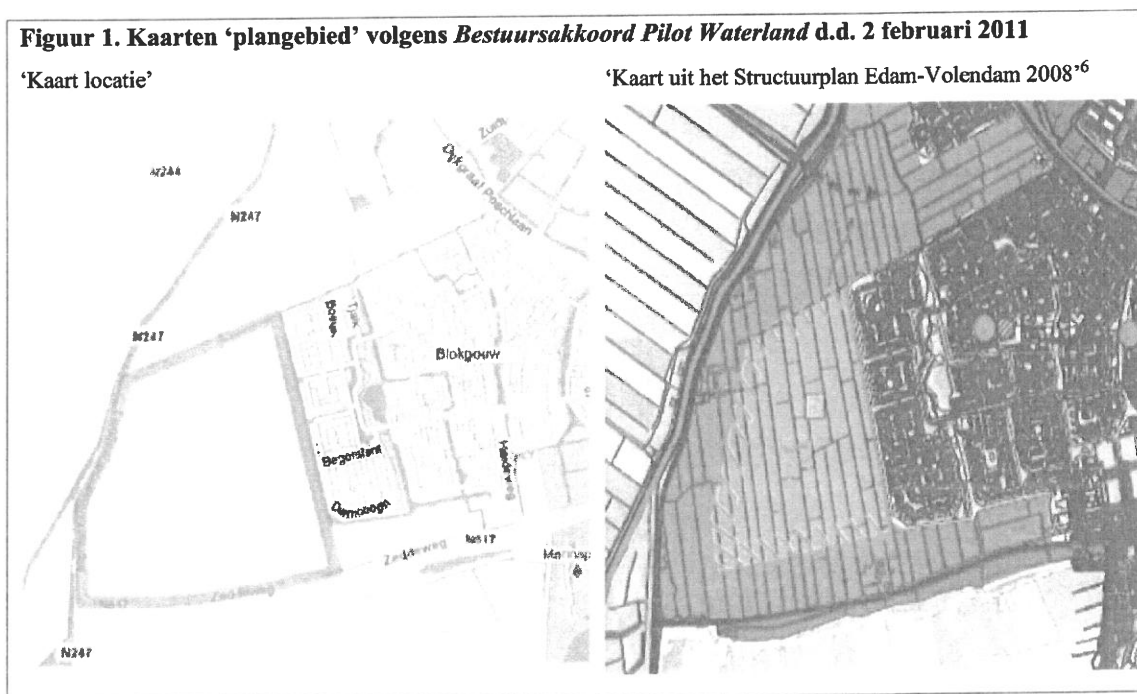
1.2.2 De inhoud van het bestuursakkoord

13. In februari 2011 is door het Rijk, provincie Noord-Holland en diverse gemeenten, waaronder gemeente Edam-Volendam, het *Bestuursakkoord Pilot Waterland* getekend.
14. In het akkoord is onder meer het volgende vermeld:
 - Het Rijk plaatst de Lange Weeren buiten de Rijksbufferzone 'nadat is geborgd dat de pilot (inclusief de Lange Weeren) ook daadwerkelijk bijdraagt aan de groene en recreatieve kwaliteiten van het gebied';
 - De Pilot Waterland maakt 'onder voorwaarden' de bouw van '740 woningen op de locatie Lange Weeren' mogelijk;
 - De ontwikkeling van de Lange Weeren moet per woning € 10.000 genereren⁴ om 'te kunnen investeren in groene en recreatieve waarden in de rijksbufferzone' en dit zal opgebracht 'dienen te worden door de ontwikkelende partijen, de gemeenten staan niet garant voor afdracht van deze bijdrage';

⁴ In het *Bestuursakkoord Pilot Waterland* is in artikel 4 vermeld dat de Pilot Waterland onder voorwaarden de bouw van in totaal 875 woningen mogelijk maakt, waarvan '740 woningen op de locatie Lange Weeren'. In artikel 5.1 van het *Bestuursakkoord Pilot Waterland* is vermeld: 'De ontwikkeling van de Lange Weeren [en de in het akkoord genoemde ontwikkelingen op andere locaties] moeten per woning € 10.000 genereren om te kunnen investeren in groene en recreatieve waarden in de rijksbufferzone (zie verder toelichting 'financiële bijdrage').' In de 'Toelichting op het akkoord', die onderdeel uitmaakt van het *Bestuursakkoord Pilot Waterland* is onder 'Hoogte financiële bijdragen woningbouw' sprake van 'een investering van in totaal 8,75 miljoen euro [...]. Dit komt neer op een bijdrage van € 10.000 per woning.'

- Een stuurgroep, bestaande uit de betrokken gedeputeerde en wethouders, bewaakt de voortgang van de pilot. ‘De stuurgroep ‘zal bepalen welke groene/recreatieve opgaven (incl. locatie en wijze) uit de financiële afdracht gefinancierd zullen worden. Pas bij voldoende borging van de groene/recreatieve opgaven, de financiële afdracht (d.m.v. overeenkomst gemeente en ontwikkelende partij) en de ruimtelijke kwaliteit [...] kan de ontwikkeling plaatsvinden.[...]’⁵;
- Alle gemeenten die hebben ondertekend zijn trekker van de gebiedsontwikkeling en provincie Noord-Holland is faciliterend.

15. In (bijlage 3 van) het akkoord zijn de in figuur 1 weergegeven kaarten en duiding van het ‘Plangebied De Lange Weeren’ opgenomen

1.2.3 Het van kracht blijven van de afspraken in het bestuursakkoord

16. Met de komst van de structuurvisie van het Rijk in 2012 is het rijksbeleid voor de Rijksbufferzones afgeschaft. In de *Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte* ‘brengt het Rijk de

⁵ De aangehaalde passage is opgenomen onder ‘Hoogte financiële bijdragen woningbouw’ in de ‘Toelichting op het akkoord’, die onderdeel uitmaakt van het *Bestuursakkoord Pilot Waterland*.

⁶ Het ‘Structuurplan Edam-Volendam 2008’ betreft de voor overleg en inspraak vrijgegeven versie voorafgaand aan de in 2009 vastgestelde *Structuurvisie Edam-Volendam*.

ruimtelijke ordening zo dicht mogelijk bij diegene die het aangaat (burgers en bedrijven), laat het meer over aan gemeenten en provincies ('decentraal, tenzij...'). De in de eerdere *Nota Ruimte* opgenomen 'vrijwaring van Rijksbufferzones van verdere verstedelijking en versterking van de (dag)recreatieve functie van de Rijksbufferzones' is in deze structuurvisie vervallen.

17. De voormalige Rijksbufferzones zijn vervolgens onder het (provinciaal) regime bufferzones gebracht.
18. In de *Provinciale Ruimtelijke Verordening* die in 2014 en in 2019 door provinciale staten is vastgesteld is vermeld dat voor de gebieden die vallen binnen de begrenzing bufferzones een bestemmingsplan nieuwe bebouwing niet mogelijk is, maar in afwijking hiervan een bestemmingsplan kan voorzien in woningbouw overeenkomstig de afspraken tussen Rijk en provincie Noord-Holland met betrekking tot de Pilot Waterland.
19. Ter vervanging van onder meer de ruimtelijke verordening, is op 22 oktober 2020 door provinciale staten de *Omgevingsverordening NH2020* vastgesteld. In deze omgevingsverordening is de term 'Bijzonder Provinciaal Landschap' ('BPL') geïntroduceerd. Onder meer het voormalige regime bufferzones is als uitgangspunt gebruikt voor de totstandkoming van de begrenzing van het BPL en is hierin opgegaan. Er zijn 32 landschappen aangeduid als BPL, waaronder 'Waterland'.
20. Ook in de *Omgevingsverordening* wordt gerefereerd aan de Pilot Waterland. In de *Omgevingsverordening* is namelijk onder BPL vermeld dat het ruimtelijk plan geen regels bevat die een nieuwe stedelijke ontwikkeling mogelijk maken, maar in afwijking hiervan het ruimtelijk plan kan voorzien in woningbouw overeenkomstig de afspraken tussen Rijk, provincie Noord-Holland en betrokken gemeenten met betrekking tot de Pilot Waterland.

1.3 Het raadsbesluit inzake de Structuurvisie Edam-Volendam

21. Op 26 februari 2009 is door de gemeenteraad de *Structuurvisie Edam-Volendam* vastgesteld. Hierin is 'uitgegaan van een tijdshorizon tot 2020 met een doorkijk naar de lange termijn (2040)'.
22. In deze structuurvisie is vermeld dat een 'gefaseerde ontwikkeling van de uitbreidingslocatie Lange Weeren (1.160 woningen) is voorzien vanaf omstreeks 2017.' In een voetnoot is daaraan toegevoegd: 'De streekplanuitwerking "Waterlands Wonen" laat 740 woningen toe tot 2020.'

23. Een ‘mogelijke fasering in de tijd van de woningbouwlocaties’, waaronder Lange Weeren, is opgenomen in bijlage 1 van de structuurvisie, waar onder woningbouwplanning Lange Weeren een totaal aantal woningen van 1.160 is vermeld, zijnde 336 woningen in de periode vanaf 2017 tot en met 2019 en 824 woningen in de periode vanaf 2020 en verder.
24. In de structuurvisie is verder vermeld dat Lange Weeren ‘een financiële bijdrage dient te leveren in de financiering van de volgende “bovenwijkse voorzieningen”: 3^e ontsluitingsweg en groene inrichting van de zone tussen Edam en Volendam en de groenblauwe inrichting van de “buitenranden” van de woningbouwlocatie.’
25. Op pagina 32 en 36 van de structuurvisie zijn de in figuur 2 weergegeven kaarten opgenomen.

Figuur 2. Kaarten uitbreidingslocatie in *Structuurvisie Edam-Volendam* vastgesteld d.d. 26 februari 2009

1.4 Het raadsbesluit inzake de notitie Nut en Noodzaak Lange Weeren

26. In de vergadering van de gemeenteraad op 26 januari 2017 heeft de gemeenteraad besloten ‘kennis te nemen van’ de *notitie Nut en Noodzaak Lange Weeren* en het college opdracht te geven ‘om het proces om te komen tot de ontwikkeling van het gebied Lange Weeren verder vorm te geven binnen de onder punt 2 t-m 7 gestelde kaders’ en ‘binnen de kaders’ van de

concept intentieovereenkomst met Scholtens Projecten II BV ‘te onderzoeken of een aanvaardbaar plan voor het gebied Lange Weeren kan worden opgesteld.’⁷

27. Kort gesteld is onder punt 2 tot en met 7 van het besluit het volgende opgenomen:
- Punt 2: het voornemen het gebied Lange Weeren in ontwikkeling te willen nemen voor woondoeleinden;
 - Punt 3: het bouwen voor de eigen en de regionale behoefte als uitgangspunt te hanteren;
 - Punt 4: de conclusies en aanbevelingen van de nog vast te stellen woonvisie mee te nemen;
 - Punten 5 en 6: in te stemmen met de uitgangspunten in hoofdstuk 4 en 5 van de *notitie Nut en Noodzaak Lange Weeren* en het college opdracht te geven hier verder invulling aan te geven;
 - Punt 7: kennis te nemen van de concept intentieovereenkomst met Scholtens Projecten II BV ‘voorlopig getekend d.d. 7 december 2016’.
28. De onder punt 7 van het besluit genoemde (concept) intentieovereenkomst met Scholtens Projecten II BV komt aan de orde in paragraaf 1.6 van onderhavige bijlage.
29. Onderstaand gaan wij nader in op punt 2 tot en met 6 van het besluit.

1.4.1 Over punt 2 van het besluit

30. In dit punt is sprake van het voornemen ‘het gebied’ Lange Weeren in ontwikkeling te willen nemen voor woondoeleinden.
31. In de *notitie Nut en Noodzaak Lange Weeren* is onder het kopje ‘gebiedsomschrijving’ vermeld dat ‘het onderzoeksgebied’ een gedeelte van het open gebied betreft tussen de woonwijk Blokrouw, de N247 en de N517 en in het gebied weilanden liggen.
32. In de *notitie Nut en Noodzaak Lange Weeren* is de in figuur 3 weergegeven kaart en duiding van het onderzoeksgebied opgenomen.

⁷ Voorts luidt de opdracht aan het college om ‘de gemeenteraad regelmatig te informeren over de voortgang van het proces’; wij hebben geen onderzoek verricht naar de informatievoorziening en gaan hier dan ook verder aan voorbij.

Figuur 3. Onderzoeksgebied volgens notitie Nut en Noodzaak Lange Weeren d.d. 1 december 2016

Kaart

Duiding kaart volgens notitie

Het onderzoeksgebied:

- wordt gevormd door het met zwart omliggende gebied met strokenverkaveling ten westen van de bebouwde kom van Volendam;
- is ten opzichte van 'de uitbreidingslocatie Lange Weeren zoals aangegeven in de Structuurvisie van 2009' groter van oppervlakte. 'Een gedeelte van deze oppervlakte [...] is in eigendom van Scholtens Projecten II BV [...] en de overige gronden zijn in eigendom van Boogaard.'

1.4.2 Over punt 3 en punt 4 van het besluit

33. Punt 3 van het besluit is het bouwen voor de eigen en de regionale behoefte als uitgangspunt te hanteren; punt 4 van het besluit is de conclusies en aanbevelingen van de nog vast te stellen woonvisie mee te nemen.
34. In de *notitie Nut en Noodzaak Lange Weeren* is sprake van drie scenario's betreffende het aantal woningen dat in de Lange Weeren wordt gebouwd; 380 tot 500 woningen gebaseerd op 'bouwen voor autonome behoefte', 740 woningen gebaseerd op het bestuursakkoord en 1.160 woningen gebaseerd op de structuurvisie.
35. In het voorstel aan de gemeenteraad was sprake van instemming 'met het bouwen voor de eigen en de regionale behoefte' en daarom 'vooralsnog rekening te houden met een programma van 740 tot 1160 woningen'. Bij de behandeling van het voorstel in de vergadering van de gemeenteraad een amendement aangenomen als gevolg waarvan het (richt)aantal woningen is geschrapt en een passage betreffende het meenemen van de nog vast te stellen woonvisie is toegevoegd. In de toelichting op het amendement is hierover het volgende vermeld:

Gezien de vele onzekerheden die er nu nog zijn m.b.t. hoeveel woningen er gebouwd moeten gaan worden en de eisen die daaraan gesteld worden o.a. door de Provincie, is het beter om in een later stadium - als de behoefte ook beter in kaart is gebracht- dit af te stemmen met de gemeenteraad.

36. De gemeenteraad heeft op 13 april 2017 de *Woonvisie 2017-2021* vastgesteld. In deze woonvisie ligt de nadruk op de kortere termijn, reden waarom ‘de Lange Weeren’ hierin ‘geen grote rol’ speelt, zo is verwoord. Ook is in deze woonvisie vermeld dat de ontwikkeling van Lange Weeren ‘is voorzien in de periode na 2022, na de looptijd van deze Woonvisie.’⁸

1.4.3 Over punt 5 en punt 6 van het besluit

37. De gemeenteraad heeft onder punt 5 en 6 besloten in te stemmen met de uitgangspunten in hoofdstuk 4 en 5 van de *notitie Nut en Noodzaak Lange Weeren* en het college opdracht te geven hier verder invulling aan te geven.
38. Uit hoofdstuk 4 en 5 van de *notitie Nut en Noodzaak Lange Weeren* volgt dat het uitgangspunt is dat de exploitatie zal geschieden door de markt en niet door de gemeente.
39. In hoofdstuk 4 is verder vermeld dat het ‘belangrijk’ c.q. ‘noodzakelijk’ is dat over diverse punten duidelijkheid wordt verkregen, waaronder het aantal te bouwen woningen, de hoogte en aanwending van de bijdrage volgens het bestuursakkoord, het al dan niet integreren van de landschapszone en woningbouw alsmede de oppervlakte van de landschapszone.
40. In hoofdstuk 5 van de notitie zijn elf uitgangspunten vermeld, waaronder:
- Punt 3, waaronder is vermeld: ‘Het valt dan ook niet uit te sluiten dat de woningbouw in deelgebieden zal plaatsvinden. Hierbij geldt als uitgangspunt dat elk deelgebied op

⁸ In de door Companen opgestelde *Woonvisie 2017-2022* is onder ‘woningbehoefteontwikkeling’ in tabel 3.2 ‘Gemeente Edam-Volendam. Huishoudensontwikkeling per deelgebied 2015-2029’ onder ‘Volendam’ een aantal van 455 (periode 2015-2019), 410 (periode 2020-2024) en 315 (2025-2029) vermeld. Deze aantallen zijn ook vermeld in de door Companen opgestelde *Actualisatie woningbehoefte* d.d. 6 juli 2016 die als bijlage 2 bij de *notitie Nut en Noodzaak* is gevoegd. Onder ‘bevolkingsontwikkeling en woningbehoefte’ is in tabel 2.2. ‘Gemeente Edam-Volendam. Huishoudensontwikkeling per deelgebied 2015-2034’ onder ‘Volendam’ een aantal van 455 (periode 2015-2019), 410 (periode 2020-2024), 315 (2025-2029) en -140 (2030-2034) vermeld.

zichzelf bezien een stedenbouwkundige eenheid is en in principe als een eindbeeld zou kunnen gelden oftewel het beginsel van ‘altijd af’ wordt toegepast.’;

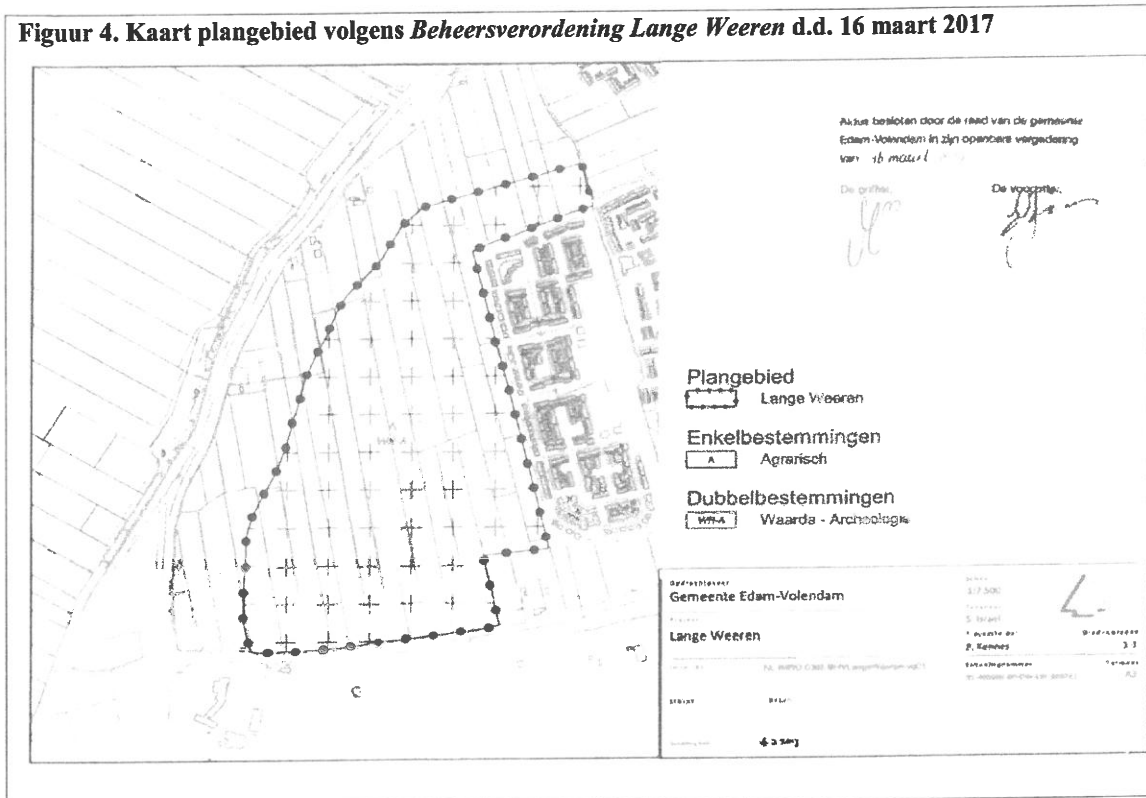
- Punt 7, waaronder is vermeld: ‘[...] de ontsluiting van Lange Weeren geschiedt via de 3e ontsluitingsweg. Deze weg en de ontwikkeling van Lange Weeren tot woningbouwlocatie zijn daarmee onlosmakelijk aan elkaar verbonden.’
- Punt 11, waaronder is vermeld: ‘Pas als over de hoogte en de aanwending’ van de op basis van het bestuursakkoord verschuldigde bijdrage ‘duidelijkheid bestaat, kan worden bepaald wat deze bijdrage betekent voor de economische uitvoerbaarheid van Lange Weeren.’

1.5 Het raadsbesluit inzake de Beheersverordening Lange Weeren

41. In aansluiting op het raadsbesluit inzake de notitie Nut en Noodzaak heeft de gemeenteraad op 16 maart 2017 de *Beheersverordening Lange Weeren* vastgesteld.
42. In het daarmee samenhangende voorstel aan de gemeenteraad is vermeld dat:
 - Een beheersverordening een bij wet geregeld instrument (artikel 3.38 Wro) is dat in de plaats kan treden van een bestemmingsplan, waarmee de bestaande situatie wordt vastgelegd en kan worden beheerst;
 - Deze beheersverordening geldt ‘als overgangsregiem [sic]’ en ‘een bestemmingsplan (met verbrede reikwijdte)’ zal worden opgesteld en dit nog enige tijd in beslag zal nemen.
43. Het plangebied Lange Weeren kent kort gesteld een agrarische bestemming en is weergegeven op de bij de verordening behorende kaart in figuur 4.⁹

⁹ Naast de op 16 maart 2017 vastgestelde beheersverordening is op het gebied ook het op 14 juni 2018 door de gemeenteraad vastgestelde bestemmingsplan ‘Parapluherziening parkeren c.a.’ van toepassing waarin kort gezegd regels voor parkeren zijn opgenomen die voor het hele gemeentelijk grondgebied van toepassing zijn. Wij gaan hier verder aan voorbij.

Figuur 4. Kaart plangebied volgens *Beheersverordening Lange Weeren* d.d. 16 maart 2017

1.6 De intentieovereenkomsten met Scholtens Projecten II BV

44. De concept intentieovereenkomst met Scholtens Projecten II BV, waarnaar in het raadsbesluit inzake de *notitie Nut en Noodzaak Lange Weeren* wordt verwezen, is inhoudelijk identiek aan de met datum 9 januari 2017 ondertekende intentieovereenkomst.¹⁰ Deze laatste overeenkomst is eind 2018 verlengd tot 1 januari 2021.
45. In deze *intentieovereenkomst* tussen de gemeente en Scholtens Projecten II BV is onder meer vastgelegd dat:
- Het doel van de overeenkomst is dat partijen gezamenlijk onderzoek verrichten naar de haalbaarheid en planning van ontwikkeling van 'het gebied de Lange Weeren';
 - Het onderzoek tenminste omvat het opstellen van een ontwikkelingsvisie;
 - De gemeente in overleg zal treden met provincie Noord-Holland en zich zal 'inspannen' om de bijdrage per woning vanuit het bestuursakkoord 'ter discussie te stellen en/of te kunnen investeren in een landschappelijke zone gerelateerd aan de Lange Weeren.'

¹⁰ Met uitzondering van enkele mineure wijzigingen waaraan wij verder voorbijgaan.

46. Eind 2020 is door de gemeente en Scholtens Projecten II BV een intentieovereenkomst ondertekend om de eerder gemaakte afspraken ‘bij te stellen naar nieuwe inzichten, waarbij de door Scholtens Projecten II BV opgestelde visie ‘De Lange Weeren, wonen in het landschap, aug 2020’ de basis vormt.’
47. In deze (*herziene*) *intentieovereenkomst* is onder meer vastgelegd dat:
- Het doel van de overeenkomst is het onderzoeken van de haalbaarheid en indien er een haalbaar plan is, het vaststellen van ontwikkelkaders;
 - Het proces van onderzoek zal bestaan uit twee fasen: een concept ontwikkelingskader en een definitief ontwikkelingskader;
 - Doel van het ontwikkelingskader is ‘het geven van een integrale visie op een gebied’;
 - Scholtens Projecten II BV haar visie dusdanig uitwerkt dat wordt voldaan aan de eisen uit het *Bestuursakkoord Pilot Waterland*, waarbij ‘in het bijzonder geldt’ dat Scholtens Projecten II BV de financiële bijdrage op grond van het *Bestuursakkoord Pilot Waterland*¹¹ ‘in afwijking van’ het bestuursakkoord, ‘voor eigen rekening en risico wenst te investeren in het eigen plangebied’. Daaraan is toegevoegd dat partijen hierover in overleg zijn met provincie Noord-Holland.
48. Zowel volgens de oorspronkelijke *intentieovereenkomst* als volgens de *herziene intentieovereenkomst* bestaat het onderzoeksgebied de Lange Weeren ‘uit het gebied zoals aangeduid in de notitie Nut en Noodzaak Lange Weeren’;
49. In de *herziene intentieovereenkomst* is echter ook vermeld dat het onderzoeksgebied is aangeduid op de kaart die als bijlage bij de overeenkomst is gevoegd en die wij - naast de kaart uit de *notitie Nut en Noodzaak* - in figuur 5 hebben weergegeven.

¹¹ Om precies te zijn is (in artikel 5.4 van) de herziene intentieovereenkomst sprake van ‘de onder 5.1 genoemde bijdrage uit de Pilot Waterland’; voor de inhoud van artikel 5.1 van het *Bestuursakkoord Pilot Waterland* verwijzen wij naar (de voetnoten bij) de derde en vierde bullet in alinea 14 van paragraaf 1.2.2 van onderhavige bijlage.

Figuur 5.**Onderzoeksgebied volgens notitie Nut en Noodzaak Lange Weeren en herziene intentieovereenkomst***Kaart notitie Nut en Noodzaak (zie ook figuur 3)**Kaart in bijlage bij herziene intentieovereenkomst*

50. De projectleider van de gemeente heeft desgevraagd aangegeven: ‘Scholtens heeft het extra blokje grond [in de rechterkaart in figuur 5] in bezit en dat blokje grond wil Scholtens gebruiken voorextra de waterberging. [sic] Daarom is besloten dit stuk grond toe te voegen aan het onderzoeksgebied in de nieuwe intentieovereenkomst.’
51. Zowel in de oorspronkelijke *intentieovereenkomst* als in de *herziene intentieovereenkomst* behoren ‘de gronden van Scholtens’ tot het onderzoeksgebied, maar is het onderzoek ‘niet beperkt’ tot de gronden van Scholtens’.
52. Over (gronden van) derden is zowel in de oorspronkelijke *intentieovereenkomst* als in de *herziene intentieovereenkomst* in artikel 3 het volgende vermeld:
 - ‘Partijen realiseren zich dat de gronden binnen het onderzoeksgebied van Lange Weeren deels niet in eigendom zijn van Scholtens maar van derden waarmee nog geen intentieovereenkomst is gesloten. [...]’;
 - ‘Partijen zullen zich maximaal inspannen om de derden te betrekken bij hun Onderzoek naar de ontwikkeling, om ze de haalbaarheid daarvan te vergroten’;

- ‘Indien blijkt dat derden niet bij het Onderzoek betrokken wensen te worden of de ontwikkeling van het gebied de Lange Weeren niet ondersteunen, zullen Partijen overwegen om het Onderzoeksgebied te verkleinen.’
- ‘Indien verkleining van het Onderzoeksgebied door de Gemeente niet gewenst wordt, zullen Partijen overleggen over de vraag of c.q. de wijze waarop ten aanzien van de gronden van derden publiekrechtelijke en/of privaatrechtelijke middelen worden ingezet teneinde de uitvoerbaarheid van de beoogde ontwikkeling te bevorderen. Het overleg [...] laat de zelfstandige publiekrechtelijke bevoegdheden van de bestuursorganen van de Gemeente onverlet.’

1.7 Het in mei 2021 aangehouden voorstel aan de gemeenteraad

53. Op de agenda voor de raadsvergadering van 20 mei 2021 stond het voorstel van het college met voorstelnummer 32-2021 waarin het college de raad op 29 april 2021 voorstelt in te stemmen (i) met ‘de totaalvisie De Lange Weeren en deze vrij te geven voor de inspraak’ en (ii) de ‘totaalvisie als bijlage bij het ontwikkelkader De Lange Weeren, “wonen in het landschap” toe te sturen aan de provincie Noord Holland’.¹²
54. Het voorstel is aangehouden in verband met de unaniem aangenomen motie ‘integriteitsonderzoek n.a.v. proces van visievorming en ontwikkelkader Lange Weeren’.
55. Onderstaand gaan wij op hoofdlijnen in op achtereenvolgens:
 - De gemeentelijke *Totaalvisie De Lange Weeren* d.d. 23 april 2021;
 - Het door Scholtens Projecten II BV opgestelde *Ontwikkelkader De Lange Weeren, wonen in het landschap* d.d. 28 april 2021.
56. In de gemeentelijke *Totaalvisie De Lange Weeren*, die ziet op ‘de ontwikkeling van de gehele Lange Weeren’ is onder meer vermeld:

¹² Met datum 26 april 2021 heeft het college de gemeenteraad met voorstelnummer 48-2021 voorgesteld in te stemmen (i) met ‘het ontwikkelkader De Lange Weeren, “wonen in het landschap” en deze vrij te geven voor de inspraak en (ii) het ontwikkelkader De Lange Weeren, “wonen in het landschap” als het volwaardige alternatieve plan in te dienen bij de Provincie Noord Holland middels bijgaande brief’. Dit voorstel is uiteindelijk niet op de agenda gekomen en daarvoor in de plaats is voorstel 32-2021 gekomen.

- ‘In de kern Volendam hebben we tot het jaar 2030, 955 extra woningen nodig. In de periode van 2030 tot 2040 komen daar nog eens 550 woningen bij.’ Daarbij wordt verwezen naar een woningmarktonderzoek van Companen uit 2020; de vermelde aantallen komen overeen met hetgeen Companen vermeld en zien dus op de (gehele) kern Volendam;¹³
- ‘De ontwikkeling [van de Lange Weeren] bestaat uit drie deelgebieden Deelgebied a en b vormen samen fase 1. Deze gebieden hebben we nodig voor de woningbehoefte tot 2030. Deelgebied c vormt een ruimtereservering voor een gebied dat na 2030 in aanmerking zou kunnen komen voor ontwikkeling.’

57. In de brief van het college d.d. 29 april 2021 waarin de *Totaalvisie De Lange Weeren* en het *Ontwikkeldkader De Lange Weeren, wonen in het landschap* wordt aangeboden voor de raadsvergadering van 20 mei 2021 is inzake de drie deelgebieden vermeld:

Tot 2030 zetten we in op de realisatie van deelgebieden a en b (Dorpslint en Strokenbebouwing), het grondgebied van Scholtens. Richting 2030 bepalen we onze koers hoe we omgaan met deelgebied c (Werven), het grondgebied van BPD.

58. In de brief van het college d.d. 29 april 2021 is verder vermeld:

- ‘De visie geeft ruimte geeft voor totaal 1.300 - 1.820 woningen’: in de brief is voor deelgebied a en b tezamen sprake van ontwikkelruimte van 750 tot 1050 woningen en voor deelgebied c is sprake van ontwikkelruimte van 550 tot 770 woningen.
- ‘Scholtens heeft als eigenaar/ontwikkelaar voor de deelgebieden a en b een ontwikkelkader opgesteld’; in de brief is voor deelgebied a en b tezamen sprake van een totaal aantal woningen van 940.

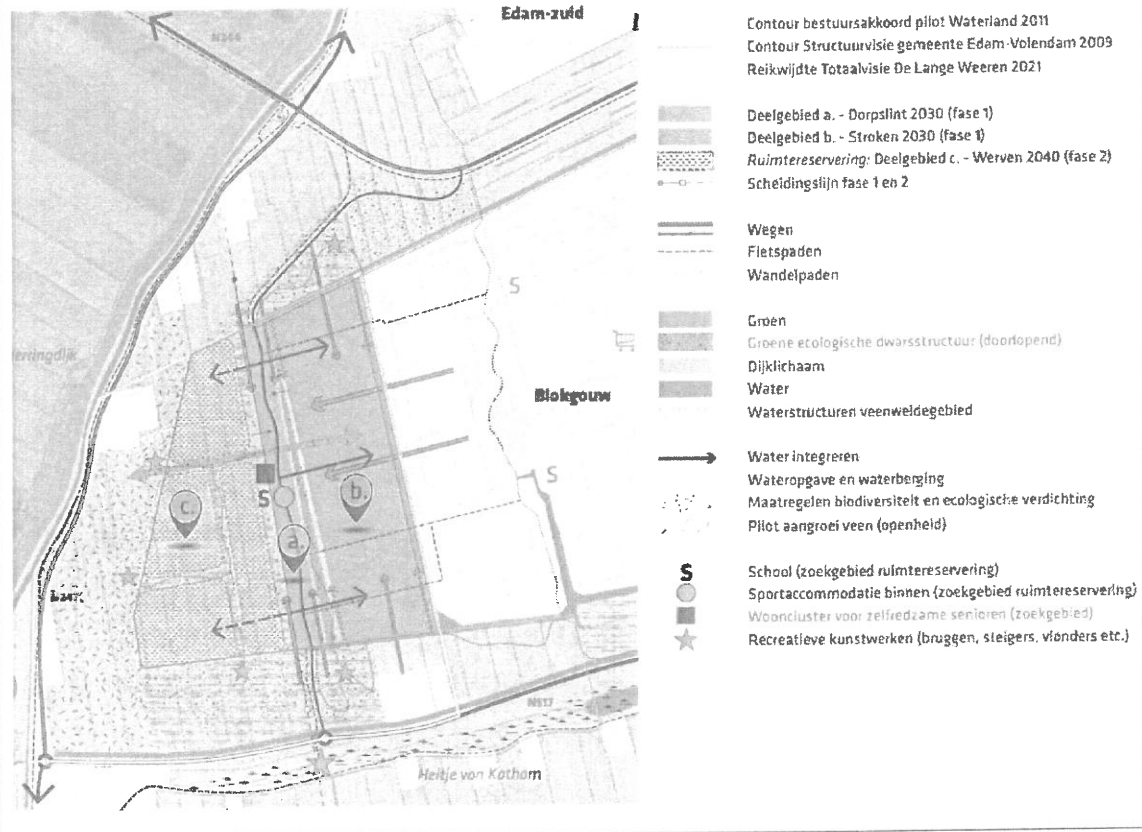
59. In de gemeentelijke *Totaalvisie De Lange Weeren* is de ‘visiekaart’ opgenomen zoals weergegeven in figuur 6.

¹³ Het betreft een document van Companen genaamd *Woningmarktanalyse per kern | Gemeente Edam-Volendam* d.d. 20 april 2020; de vermelde aantallen woningen zijn opgenomen op pagina 17 van dit document in tabel 4.1, genaamd ‘Gemeente Edam-Volendam. Huishoudensontwikkeling per kern 2020-2040’. Onder ‘Volendam’ is een aantal van +955 (periode 2020-2030) en +550 (2030-2040) vermeld. Het afdelingshoofd Ruimtelijke Ontwikkeling van de gemeente heeft aangegeven dat de betreffende *Woningmarktanalyse per kern | Gemeente Edam-Volendam* in 2020 is verricht ‘als onderdeel van de herijking van de Woonvisie (die dit jaar op de agenda staat)’.

Figuur 6. Visiekaart gemeentelijke Totaalvisie De Lange Weeren d.d. 23 april 2021

Kaart

Legenda

60. In het *Ontwikkeldkader De Lange Weeren, wonen in het landschap* van Scholtens Projecten II BV d.d. 28 april 2021 is onder meer vermeld dat:

- Het gaat om 'een doorontwikkeling van de visie die medio augustus 2020 is vastgelegd';
- Bij de ontwikkeling van de Lange Weeren 'rekening wordt gehouden' met 'een programma tussen 740 en 1100 woningen. Op basis van een evenwichtige proefverkaveling heeft Scholtens het woningaantal op 940 woningen vastgesteld';
- Het 'plan voor De Lange Weeren' 'een integrale kwaliteitsimpuls' bevat en 'in de geest van het bestuursakkoord' € 7,4 miljoen 'extra geïnvesteerd' wordt 'op het gebied van klimaatadaptatie, recreatie, additioneel groen en Smart mobility.' Het *Ontwikkeldkader De Lange Weeren, wonen in het landschap* verwijst naar een notitie van bureau Stadkwadraat d.d. 28 april 2021 die door Scholtens Projecten II BV is 'gevraagd op een objectieve manier inzichtelijk te maken wat deze extra kwaliteit is en welke kosten daarmee gepaard gaan', zo is vermeld in de notitie.

61. In het *Ontwikkeldkader De Lange Weeren*, wonen in het landschap zijn op pagina 6 en in hoofdstuk 6 genaamd 'Plankaart' de in figuur 7 weergegeven kaarten van 'De Lange Weeren' opgenomen.

Figuur 7. Kaarten *Ontwikkeldkader De Lange Weeren* van Scholtens Projecten II BV d.d. 28 april 2021

Kaart op pagina 6

Plankaart 'invulling van het raamwerk'

Bijlage 5

Verslag validatiecommissie

Verslag Validatiecommissie

Onderzoek Integis / gemeente Edam-Volendam

De validatiecommissie heeft in de periode van juni tot en met september 2021 de volgende activiteiten verricht:

- Beoordelen opzet onderzoek
- Controle volledigheid van de lijst te interviewen personen
- Beoordelen volledigheid en deugdelijkheid van de vragenlijst
- Vaststellen normenkader
- Het volgen en becommentariëren van de stappen in het onderzoek
- Beoordelen van de tussentijdse rapportages
- Beoordelen van het eindrapport

De commissie heeft 6 keer vergaderd met een delegatie van Integis.

De commissie heeft kennis genomen van de "Achtergronden" (Bijlage bij Deel I). Wat betreft de volledigheid en juistheid van dit onderdeel refereert de commissie aan de afstemming die hierover met de gemeente heeft plaatsgevonden.

De commissie heeft vastgesteld dat het onderzoek is verricht conform de (aangepaste) opdrachtformulering en de afgesproken opzet van het onderzoek. De uitkomst van de vragenlijst, de aan de commissie gerapporteerde resultaten van de gehouden interviews en de overige onderzoeksactiviteiten en resultaten zijn naar het oordeel van de commissie een goede en betrouwbare basis voor de door Integis getrokken conclusies.

De commissie onderschrijft deze conclusies.

Onderdeel II van het rapport betreffen aanbevelingen die Integis heeft geformuleerd als onderdeel van haar taakopdracht.

Alhoewel op zich geen object van de validatie, is de commissie van oordeel dat deze aanbevelingen een logische consequentie zijn van de opzet en resultaten van het onderzoek.

De validatiecommissie,

H.H.Apotheker

R.Craemer